

pen

... šče
kamen
oživén.

VESTNIKOV
MESEČNIK,
četrtek,
28. julija
2005,
125. številka

foto Jurij Z.

Irena Brunec - Tébi,
akademska slikarka in kiparka

Zgodba
z naslovnice
str. 16

Po sušnih in vročih imamo končno eno zeleno poletje,
ki ga zaužijte v vsej njegovi razkošnosti – v družbi julijskega Pena
in pričakovanju avgustovskega, ki pride 25. avgusta.

Poletje '05 Župani pričakujejo O. K. letino

Kar ste sejali, to boste želi!

A niso pravi pravcati poljedelci? Gospodje od leve so vsi po vrsti župani – FELIKS MAVRIČ (KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU), ANTON SLANA (SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI), JOŽE KRANER (CERKVENJAK) in ANTON KAMPUŠ (GORNJA RADGONA). S kosami so se (tako trdijo priče) izkazali, malo manj uspešni pa so (a ne le ti štirje) pri prizadevanjih za izgradnjo pomurskega kraka avtoceste. Pola travniki so očitno eno, pogajalske mize pa nekaj povsem drugega. Le kdaj bodo kljub skupnemu naporu poželi tisto, kar bi lahko (moral) vsi skupaj v regiji že pred leti?

Glavo gor Fabi ob zdravje, nemčavski rock pa še bolj živ!

Ob že tako sivih prekmur-
skih žogobrcarskih časih

(čas izjemam) smo v redak-
ciji Pentut z žalostjo sprejeli
novico, da so zlomili nogo
najboljšemu prekmurske-
mu nogometašu, edinemu,
ki se lahko spodobno proda
kamorkoli v tovrstno razviti
svet, FABIJANU CIPOTU. Njegova nemčavska rock-
banda mu sporoča, da je
Fabi njihov tudi, če ne brca.
Glasba, eden najbolj priljub-
ljenih Fabijevih hobijev,
namreč ostaja. In zanjo bo
konec koncev v času okre-
vanja več časa kot ob pro-
fesionalnem brcanju žoge.

Mi smo Fabijovi,
Fabi je naš!

Nafta über alles!

Nogoscena

Zakoj ste se na naj spravili?

V času ko se ljubitelji
nogometa v Soboti kislo
držijo in objokujejo
nekdanjo Muro, ki je
zavoljo neracionalnega
vodenja morala umreti (k
sreči se je že rodila nova,
upajmo, da boljša), so
Lendavčani po mnogih letih
znova v družini najboljših
SLO nogometnih klubov.

Največ zaslug za podvig
ima MILAN KOBLENER
(desno), ki je Nafto vodil v
večini tekem druge lige. V
zahvalo je dobil – brco.
Podobno velja za njegovega
madžarskega kolega –
IMREJA GELLEIA, ki je bil
nekoč celo selektor
državne reprezentance,
nazadnje pa trener
prvoligaške ekipe ZTE iz
Zalaegerszega. Kljub
stotinam milijonov forintov
dolgov (vas to kaj spominja
na slovensko nogometno
sceno?) je bil njegov klub na
koncu prvenstva vseeno
šesti, kar glede na razmere
niti ni tako slabo. A tudi
Gellei je moral »za
nagrado« oditi.

Evo ga, na!

med ljudi v belem

Pentutam ni uspelo do potankosti
razkriti podrobnosti, pa vendar smo
se dokopali do fotografije, ki dokazuje,
da pomurski novinar Dela IVAN
GERENČER (kapa, brki) in dopisnik
TV Slovenija BOJAN PEČEK (brada)
naklepata spremembo poklicne aktiv-
nosti. Nameravata zapustiti »sedmosi-
laško« srenjo in se zaposliti med ljudmi
v belem. Za zdaj Pentute uradno še ne
vedo, ali bosta nadaljevala kariero
med laboratorijskimi tehnikami, zdrav-
niki ali peki. Po opravi sodeč je možno
vse troje – ali celo kaj četrtega.

Zabar

Novinari ste tak
ali tak peki!

Vej pa zavolo fuzbala nafta
nede nika falejša!

Mladenica v modrem pa sta med tistimi,
ki sta si prvoligaško sceno priigrala s
trudom v lanski sezoni. Seveda sta
zadovoljna – GORAN RISTIČ to dokazuje
v palcem navzgor in prešernim nas-
mehom, GREGOR BUNC pa z žogo v roki
in cvetjem v laseh. Da bi Nafta tudi po
koncu sezone le ostala v cvetju!

Medtem ko eni odhajajo, drugi prihajajo.
Vratar STANISLAV KUZMA se je v Len-
davi pripeljal kar z biciklom iz štajerske
prestonice. Zdaj bo seveda veliko bližje svojim
prekmurskim koreninam. Navijači Nafto
so prepričani, da ga bo domači zrak
navdahnul za še boljše obrembe.

Mednarodno sodelovanje

Mali Saša mojster gobarjenja

Komaj dva meseca šteje, pa se je že izmuznil babičini pozornosti in jo mahnil v bližnje medžimurske hoste - gre za malega SAŠO GRUBIČA iz nam sosednjega ROBADJA (Hrvaška). Po nekaj urah iskanja sta ga našla dedek IVAN in teta NATAŠA, ko je ves zadovoljen že sedel na jasi sredi prave oaze jurčkov. Seveda sta tako malčka kot naravno bogastvo prinesla domov in to tudi ustrezno ovekovečila. Potem sta se (kot se spodobi) z malim gobarjem za Pentute »sliknila« še oče BRANKO in mama EMINA. Slednja, ki je med drugim tudi pevka, prihaja iz VELIKE POLANE (Slovenija), kamor so seveda tudi odnesli pokazat bogat plen - 180 rjavih lepotev. Pa naj še kdo reče, da na mladih svet NE stoji! **Emina**

Tak mali, pa teeeelko grbanjof ...

Agrar

Iztok in Mirjam srečno skupaj v »jasna vremena«

Pozor, vreme se meša!

Iztok, rajši od vrejmena več ne guči!

Po šestih letih koruzništva sta si 9. julija 2005, točno opoldne, izrekla zelo usodni DA MIRJAM VIDOVIČ iz RAKIČANA in IZTOK HAKL iz Murske Sobote. Za Mirjam je to prvi zakon, za Iztoka drugi, oba pa zatrjujeta, da za oba zadnji. Par zagotovo poznate vsi, ki poslušate MV, saj je Iztok šef rakičanskih vremenarjev, Mirjam pa hčerka MARTE, ki je tudi v sestavi znane meteorološke ekipe. Sicer pa sta se »mladoženca« spoznala na njegovem (in maminem) delovnem mestu. Kot izkušeni vremenoslovec je Iztok napovedal, da bo na dan poroke ves dan sončno, zato so se odločili za piknik na prostem, in sicer pri soboški »kamenšnici«, a se je moralo okrog 60 svatov jadrno preseliti v rakičansko večnamensko dvorano, saj je ves dan lilo kot iz škafe.

Té pa pelaj!

Z oldtimerjem v nove čase

Kmetijstvu, kot je znano, ni poslano z rožicami. Po vstopu v EU pa sploh ne. Eden tistih, ki si za reševanje kmečkega vprašanja prizadevajo iz dneva v dan, je cankovski župan DRAGO VOGRINČIČ. A ker noče biti nič bolje, je tudi ta vrli mož že skoraj obupal. Kar na travnik (njivo) si je dal poklicati prevoz (mercedes - starodobnik) in se vkrcal v boljše (tudi kmetijske) čase. Jih bomo res dočakali?

janov

Srečanja

Kantavtorji na kant?

Kultura brez meja

Pravijo, da misel iz naslova drži. Čeprav mora tudi kultura jesti in (kot vidite na fotki v ozadju) piti. Zato imajo avtorske pravice toliko več dela. Mednje lahko štejemo legendarno slovensko zabavnoglasbeno sceno, ki jo predvaja Tomaž DOMICLIJA (plašč na ramenu). Država namreč kultura ni niti malo radodarna. Sicer pa Tomaževi izpovedi z zanimanjem prisluhnila LUDVIK SOČIČ, urednik v Pomurski založbi (plašč v rokavi), in BRIGITA BAVČAR z zasebne TV Idea Kanal 10 (plašč korektno oblečen).

zabar

GORAN KUCHAR

Vsak novomašnik si izbere geslo. Moje je iz Knjige psalmov, stran 119, vrstica 94:

Tvoj sem, vedno iščem Tvojo voljo

Zakaj prav ta misel? »Bogoslovci smo večkrat molili iz brevirja in pri eni od teh molitev se me je prav ta misel posebej dotaknila. Vračal sem se k njej, veliko razmišljal o njej in si jo na koncu izbral za svoje geslo. Zdaj je moja odločitev in obveza vedno iskati njegovo voljo. Kot diakon sem bil v Prevaljah v cerkvi Marijinega vnebovzetja in zdaj spet odhajam v cerkev Marijinega vnebovzetja, saj bom s 1. avgustom začel delati kot kaplan v turniški župniji. Veselim se tega začetka. Mladi iz Turnišča so mi na ponovitvi nove maše v Bakovcih, od tam je doma moja babica, že izrekli prijazno dobrodošlico.« Razveselil ga je tudi dobrovolniški župnik Franc Režonja s pridiganjem na ponovitvi nove maše. Bil je njegov prvi župnik in ga je usmeril na začetek poti.

Družinska fotografija pred slovesom od doma: ob novomašniku Goranu Kuharju (s križem kot simbolom življenjske poti, upanja in povezave s Kristusom v rokah) babica Marija Buzeti, mama Milena in oče Štefan ter brat Sašo z Lejo.

V soboški župniji že 22 let ni bilo novomašnika, zato se je Goranove nove maše posebej veselil soboški župnik Martin Horvat. To je pokazal z več gestami, med drugim tudi s presenečenjem: pred domačijo je Gorana pričakala kočija z vprego in z njo so ga skupaj z najbližjimi popeljali iz Kroga k slovesni maši v soboško cerkev sv. Nikolaja. Tam ga je župnik z navdušenjem in velikim veseljem pričakal in sprejel. V cerkvi je zanj opravil pridigo župnik od Svetega Jurija ob Ščavnici Štefan Gabor, sicer doma iz Kroga, novomašnik pred 22 leti. Je Goranov sovaščan in prijatelj, v času izobraževanja ga je spodbujal in v njegovi župniji je preživel tudi eno leto civilnega služenja vojaškega roka.

Po blagoslovitvi so Goranu mnogi iskreno stisnili roko – med njimi župan MOMS Anton Štihec, ki je bil tudi med povabljeni. Ob županu je Goran Merica iz M. Sobote, bogoslovec v 2. letniku, ki je bil ceremoniar za bogoslužne dogodke.

Predsednik Gasilske zveze Slovenije Ernest Eöry pa je prišel na novo mašo, da bi čestital enemu od aktivnih mladih slovenskih gasilcev. Goran je bil to 10 let.

In lep spomin na Goranov veliki dogodek ostaja tudi tale skupinska fotografija. Foto: Dušan L.

Irma B.,
Nataša J.

Pred slovesom od doma so novomašniku namenili blagoslov vsi najbližji, med njimi tudi oče in bakovska babica Marija, ki ga je ves čas podpirala in se veselila vsakega, tudi najdrobnejšega uspeha na poti k cilju. Ob Goranu je na obeh fotografijah Aleš Kalamar iz župnije Dolenci, sicer bogoslovec v 4. letniku, v vlogi ceremoniarja na primiciji. Žal tega trenutka ni dočakala babica Marija Kuhar, ki je Goran posebej hvaležen za trenutke iz otroštva, ko ga je spodbujala k molitvi in mu odstirala pot, na katero je kot mladenič stopil po Božji volji.

Eden najsrečnejših trenutkov Goranove mame Marije: sinu novomašniku prinaša simbolični dar – kruh.

Primicija je novomašno slavlje na domu. Na Goranovi domačiji in v Krogu so se na ta dogodek pripravljali nekaj mesecev. V zadnjem tednu so na dvorišču postavili ogromen šotor in ga ozaljšali s slavaloki, pletenimi venčki in v njih okrasjem. Na mizah so bili izvirni pogrnjiki in v njih ogromno peciva. Pri vsem tem je priskočila na pomoč vasa, za kar se Goran sokrajanom posebej zahvaljuje. Na slavlje so povabili okrog 650 ljudi, ki jim je streglo 60 mladitvas. Skoraj vsi so se odzvali povabilu. Goran je dobil številna zanimiva in spominska darila. Sošolci so ga presenetili s kolesom, ceremoniarja Aleš in Goran pa sta mu namenila živega psa, ker se psov zelo boji, podarila lepega plišastega, da bi mu pomagal premagati strah. Na primiciji se je tudi dobro jedlo in pilo – to nekako sodi zraven, za kar so odlično poskrbeli v kuhinji soboške Džane.

Majhne skrivnosti velikih ljudi

Svet okrog nas ni sestavljen samo iz ljudi, njihovih problemov in življenjskih usod, marveč tudi iz najrazličnejših podatkov, ki nam odkrivajo, kdo je kdo in kaj je tisto, kar nas na tej zemlji družijo ali razdvaja.

RAZMIŠLJANJE
Marija Rituper,
glasbena pedagoginja

Sinoči sem se vrnila iz Porabja, kamor s krajšo prekinitevjo zahajam že več kot dvajset let. V teh letih sem na teh poteh in srečanjih z našimi rojaki veliko doživela, zato ni čudno, če se v mislih nehoti vračam na prehojene poti in spomine na mnoge prijatelje in znance, s katerimi ustvarjam. Znova obujam že skoraj pozabljene prelepe porabske pesmi in sočno blagozvočno, staro narečje.

Moja razmišljanja me ponesejo večkrat nazaj v čase, ko smo zahajali čez mejo tudi takrat, ko so naši rojaki živeli še pod diktaturo in za tako imenovano »železno zaveso«. To smo v tistih časih doživljali ob vsakem prehodu čez mejo.

Novi časi na vsakem koraku

Porabski Slovenci so namreč potrebovali peščico strokovnjakov za predstavitev lastne kulturne dejavnosti v Cankarjevem domu. V te ekipe so bili zborovodja Tomaž Kuhan, gospa Roš kot strokovnjakinja za lutkarstvo in jaz za folkloro. Prehodi čez mejo na madžarski strani so bili za vse nas bolj ali manj stresni. Redno so nam premetavali osebne stvari, nas izprašali z zelo arogantnim tonom in šele po vsem tem spustili čez mejo. To še ni bilo najhujše! Na poti so kjerkoli pred nas na vsem lepem iz gozda skočili do zob oboroženi vojaki, nas obkrožili, legitimirali in ponovno pregledali. Prvič je bilo to za vse nas zares šokantno, pozneje pa smo se že navadili. Pravi balzam za naše prestrašene duše je bil, ko nas je sprejela že takrat za Slovence zelo zavzeta in aktivna Marjana Sukič. Kar potolažila nas je, da je pri njih srečanje z vojaki nekaj čisto vsakdanjega.

Danes po toliko letih, ko smo oboji v Evropski uniji, je vse drugače. Novi časi se poznajo na vsakem koraku. Pokrajina je oživela, zrasli so novi domovi, asfaltirane so nove poti in odprti novi mejni prehodi. Veselimo se vsakega prehoda in srečanja z našimi rojaki. Zveza Slovencev na Madžarskem je prevzela skrb za naše rojake in si prizadeva, da bi pozabili na težke čase. Zgrajen je nov dom za Slovence, kjer je njihov kulturno-informacijski center z lastno radijsko postajo. Tu potekajo mnogi kulturni dogodki. Razni koncerti, razstave, kolonije, srečanja raznih kulturnih skupin itd.

V sedmih malih vaseh Porabja je kar osem kulturnih skupin. Delujejo: mešani pevski zbor, ljudski pevci, dramske, folklorne odrasle in otroške skupine. Že vrsto let pa izhaja časopis z naslovom Porabje, ki ga ureja gospa Marjana Sukič.

Zveza Slovencev omogoča delovanje vseh kulturnih skupin. Za nemoteno delo le-teh skrbi gospa Klara Fodor, sekretarka zveze.

Z veseljem že več kot deset let vodim dve skupini ljudskih pevk. Za nami je vrsta nastopov doma in v tujini. Izdali smo tudi lastno prvo zgoščenko in zvočno kaseto. Že dve leti vodim tudi otroško folklorno skupino OŠ Števanovci. Strokovno pa pomagam tudi folklorni skupini v Sakalovcih.

Že drugo leto je zveza organizirala tabor z naslovom Za slovenski jezik. Udeležilo se ga je osemindvajset otrok. Ob koncu smo izdali bilten in posneli film ter ugotovili, da bo treba še zelo veliko prizadevanj, da bo mlajša generacija govorila slovensko.

Ob mojem razmišljanju in obujanju spominov imam razne občutke. Vsekakor pa ugotavljam, da sem zadovoljna in ponosna, da sodelujem v tem procesu obujanja slovenstva naših rojakov. Srečna in zadovoljna sem tudi, da so me vzeli za svojo, še bolj pa, da so dočakali naši rojaki zase in za svoje mlajše rodove lepše čase.

Te dni sem sedel v družbi ameriških producentov: eden od njih se je ves navdušen vrnil iz Dubrovnika in razlagal, kako sta zari zanimivi samo dve mesti na svetu, Jeruzalem in Dubrovnik. In potem se je obrnil k meni, vprašal, ali vem, da je bila Dubrovnika republika prva država, ki je leta 1776 priznala Združene ameriške države. Nadaljeval je: In zakaj nihče o tem ni naredil filma? Skomignil sem: To je posel za vas, ameriške producente. Kdove, mogoče bomo videli film tudi o tem zanimivem zgodovinskem podatku. Zakaj ne? Saj je bilo na ladjah, ki so pod Kristofom Kolumbom odkrile novo celino, tudi nekaj belih ljudi. Skoraj neznano pa je, da je bil Kristof Kolumb, ki je umrl leta 1506, svetloas, dramatik William Shakespeare pa ni bil samo član Kraljevske akademije, marveč tudi član angleškega parlamenta. Pravijo, da se je samo enkrat oglasil v parlamentu. In se takrat je zahteval le, da se odprejo okna in da se v parlamentu dvorana prezrači. Prvi človek, ki se je dvignil v zrak, je bil Jurij Gagarin, umrl je 1968., je rad bral. Eden od najbolj priljubljenih piscev je bil Ivo Andrić. Njegovo delo, ki je imelo stalno pri roki, na nočni omarici. Sedel za podatek, da je bil pradedek večkratnega

vloga Stanleya Kowalskega v filmu Tramvaj poželenja, s katero se je dvignil v prvo ligo hollywoodskih igralcev, sprva ni bila namenjena njemu, marveč igralcu Johnu Garfieldu, ki je bil takrat bolj priljubljen kot Brand. Toda Garfield je zavrnil vlogo. Kasneje sta še dva igralca zavrnila igrati lik Kowalskega in na koncu se je režiser Elia Kazan odločil za Branda. Njegov zlomljeni nos je spomin na neko broadwaysko predstavo Williamsonove drame Tramvaj poželenja. V sceni prepira ga je igralec Karl Malden nehoti malo preveč kresnil po nosu in Marlon je tako spremenil svojo podobo. Znano je, da se je v hotelske knjige v šali rad vpisal kot Lord Greystoke, kar je bil v resnici plemiški naslov in pravi priimek Tarzana. Osem let mlajši Brandonov filmski kolega Omar Sharif, sicer Sirijec, je mladost preživel v Kairu in njegovo pravo ime je Michael Shalhoub. V svojem prvem filmu Zaslepljujoče sonce, ki so ga posneli 1953 v Egiptu, je poljubil takratno največjo filmsko zvezdo Faten Hamamu, ki je kasneje postala njegova žena. To je bil prvi poljub v zgodovini filmov, posnetih na arabskem govornem območju.

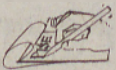
Belgijski pisatelj Georges Simenon, umrl je 1989., literarni oče detektiva Maigreta, se je rodil v petek, trinajstega dne v mesecu - kar je njegovo mater tako preplašilo, da je

prvega prvaka v boksu Muhammada Alija suženj, Cassiusa Marcelusa Claya. Kot abolicionist, prazničen gibanja za ukinitve suženjstva, je svojim sužnjem dal svobodo - v zahvalo so osvobojeni sužnji sprejeli njegovo ime. Tako je Ali, rojen leta 1942, vpisan v matične knjige kot Cassius Clay. Pod tem imenom je postal olimpijski svetovni prvak in profesionalni svetovni prvak v teški kategoriji. V mlajši brat je vstopil v življenje kot Rudolph Valentino, ki je bil v Ameriki zopet omenjalo ime lani umrlega zvezdnika Marlona Branda. Najprej je njegov filmski kolega Jack Nickolson kupil Brandovo hišo na Mulholland Drive v Hollywoodu, nato so na dražbi razprodali neke stvari velikega igralca. Mnogi ne vedo, da je bila njegova mati igralka, da je igrala na deskah amaterskega tenisa v Omaha. Njen največji uspeh pa ni nobena nagrada, marveč zasluga, da je k filmu spravila njegovega dečka. To je bil Henry Fonda.

Veliki nemški filozof Arthur Schopenhauer, umrl je 1860., je bil zelo občutljiv za svoj priimek. Zelo se je razburil, če ga je kdo napačno napisal, zato nikoli ni hotel plačati nobenega računa, na katerem bi bilo njegovo ime napačno napisano.

MADE IN USA

Branko Šimen

Tomi Škaper, Gornji Senik

Nedavno je bilo Porabje zgolj uradno pokrajina Slovencev na Madžarskem. Po padcu železne zavese in z odprtjem mejnih prehodov med Slovenijo in Madžarsko pa so se ljudje z obeh strani meje tudi dejansko začeli srečevati. Sorodniki, prijatelji, znanci ... Med tistimi, ki zahajajo v Porabje z naše, slovenske strani, ga skoraj ni človeka, ki se ne bi ustavil v vaški gostilni na Gornjem Seniku. Po domače se postojanki reče Pri Cifru, čeprav je že od junija 1999 tamkajšnji »vért« TOMI ŠKAPER. Star je šele 30 let in je 10-krat manj (tri leta) poročen s Suzano, receptorko v slovenskem hotelu Lipa v Monoštru. Tomi je zavoljo svoje šegavosti in prislovične prijaznosti že zdaj porabska legenda.

Tina Turner »zažiga« v Porabju

Kako to, da si se odločil za gostilno?

Nisem se hotel učiti, pa tudi ne veliko delati, zato sem postal gostinec.

In čisto zares?

Tudi zares ni kakšne velike umetnije – po osnovni šoli in gimnaziji sem končal še eno leto gostinske šole. Sovaščanko Eriko Csabai, takratno šefinjo gostilne, sem vprašal, ali bi jo dala v najem. Po premisleku, ko se je odpravljala v pokoj, je pristala. Tako sem gostilničar od junija 1999.

Iz sedem kilometrov oddaljenega Doliča na Goričkem so prišli k meni igrat. Prvič sta bila samo dva, in ko sta prišla drugič, sta že pripeljala pevko, Tino Turner. Tu je bila že tri- ali štirikrat. Prepeva slovenske narodne in hrvaške, česa podobnega pa porabski muzikanti ne obvladajo. Zato je prekmurska Tina tukaj zelo popularna.

Se v gostilni samo pije ali tudi jé?

Za zdaj je pijača tista, ki nas druži. Na Madžarskem še niso dovoljeni vinotoči kot pri vas, a po novem letu bodo

Ob nedeljah, po maši.

Pa je v redu, da tudi šef gostilne pije?

Če sem žejen, da. Pa tudi sicer, saj moram biti za zglede gostom, sicer ne bi hoteli piti.

Ostanejo slovenski pivci dolgo v gostilni?

Težava je v tem, da je mejni prehod Martinja odprt do 22.00. To je brez veze – človek dela do devetih zvečer, potem se umije in pripravi, da bi se ob pijači malce sprostil, a takrat več ne more k nam. Če bi bilo po moje, bi

Se pri tebi res ustavi vsak Slovenec?

Ja, res radi prihajate. Tu je bil že konzul, tu ste novinarji, kulturniki pa tudi naši sosédeje z Goričkega, ki pridejo na pijačo ali veselico. Vedno več pa je tudi ljudi iz drugih predelov Slovenije, od Dravograda do Kopra.

Govoriš v porabščini – se torej s »pravimi« Slovenci lahko zmeniš?

Ni me sram, zato takrat, ko sem v dvomih, raje dvakrat vprašam. Med vsemi, ki so bili v gostilni, sem še najmanj razumel goste iz Postojne. V bistvu pa ni težav: oni z roko pokažejo na hladilnik, jaz pa samo vprašam malo ali veliko (pivo, op. p.).

Menda so v tvoji gostilni tudi koncerti Tine Turner?

uvedli tudi te. Zato načrtujem, da bi od januarja 2006 ob dobrem vinu gostje lahko tudi kaj prigriznili – kakšno domačo šunko ali kaj podobnega.

Česa pa največ popijejo?

Vino je na prvem mestu. Imamo štiri vrste vina iz Badacsonyi Orsa. Iz Slovenije pa ga ne morem uvoziti, čeprav smo oboji v EU. Če bi hotel prodajati vino iz Slovenije, bi moral ustanoviti izvozno-uvozno podjetje.

Je boljše slovensko ali madžarsko vino?

Madžarsko, ker imam ta hip novo vino. Sicer pa je vaš »špricer« tudi v redu, posebej zame, ker imam rad malo bolj kislo ...

Kdaj prodaš največ vina?

Nekaj cen v gostilni Pri Klencu, kot se po domače reče Tomijevi družini in gostilni:

Mali »špricer« (kiš fröc, 2 dcl)	55 forintov/tolarjev
»Špricer« (fröc, 3 dcl)	100 forintov/tolarjev
Pivo (5 dcl)	210 forintov/tolarjev
Žganje (0,3 dcl)	90 forintov/tolarjev

prehod odprt 24 ur na dan ali pa bi zapornice ukinit!

Če ne morejo k tebi, pa ti prideš k nam ...

Ja, s pajdašem Stankom Knausom iz Nuskove (Dolna Soba) sva imela svojo stojnico na Miklavževem sejmu v Soboti. Razpoznavni smo bili po glasbi harmonikarja Oroskana, kot pravimo sovaščanu Ferencu Šušcu. S prometom na sejmu sem kar zadovoljen, čeprav tega vsega nismo prodali. Sicer pa smo vino, ki je ostalo, popili v jutranjih urah v Nuskovi.

Znan si tudi kot prireditelj tekmovanj v kolinah.

Ja, februarja se pomerimo porabski in Slovenci z Goričkega. Tudi letos sta dve ekipi tekmovali v mesurjenju dveh pujsov.

Kdo je zmagal?

Nimam pojma, ko je bilo konec tekmovanja, sem bil že preveč »utrujen«.

So še kakšne skupne aktivnosti z Goričani?

Seveda – kartamo šnops, in sicer pri nas vedno na štefanovo (26. december), na slovenski strani pa ob kulturnem prazniku (8. februar). Poleg tega že tri leta brcamo v malonogometni veteranski ligi. Delimo si prijetne stvari – koline, nogomet, kartanje, pijačo ...

Tudi ženske?

Teh pa ne. Moram reči, da je pri vas »špricer« res v redu, ženske pa so pri nas lepše.

Bojan Peček

FOTO: Jože Gregurčič

Pri Klencu je »špricer« pijača, sestavljena iz 2 dcl vina in 1 dcl mineralne vode. Če pa hočete, da vam natočijo deciliter vsakega, kot velja za brizganec v naših gostilnah, morate izrecno naročiti »mali špricer«. Na zdravje, stari časi!

Zorjanovi

Zaradi ansambla Nova legija, v katerem igrajo, so največ na očeh javnosti predvsem trije Zorjani, in sicer Stanko,

Zvonko in Janez. Seveda ne smemo v uvodu pozabiti še na njihovega očeta Leopolda, ki s harmoniko razveseljuje staro in mlado, saj še vedno nastopa. Glasba je namreč že od vsega začetka v njihovi družini. To bi vam potrdili tudi preostali bratje in sestre iz družine Zorjan ter njihova mama Angela.

Sedem bratov in sester

Ko zmanjkuje parkirnega prostora

Čebele v laseh

Pri hiši takrat ni bilo veliko denarja. Mama Angela je vedno pravično razdelila hrano in druge stvari med otroke. Toda slednji so vedeli, da v shrambi še vedno visi kakšno meso. Popoldne so ponavadi priprli vrata shrambe, zvečer pa se splazili vanjo in skrivaj odnesli kakšen priboljšek, da se je mama nato lahko prihodnji dan jezila na njih. Zorjanovi otroci so se največkrat igrali z igračami, ki so si jih naredili doma. Eno od njihovih igrišč je bil domači čebelnjak. Ko sta se nekega dne Zvonko in Vesna igrala v njem (Vesna je prebirala izvide Čebelarja, Zvonko pa loputal z vrati), ju je eden od bratov ali sester zaklenil v čebelnjak. Medtem so se čebele vznemirile in napadle oba otroke v čebelnjaku. Zgodba se je srečno končala, le lasje so bili polni čebel, tako da so jih na koncu morali sprati pod prho. Veliko bolj trpeč za Zvonka je bil dogodek, ko so mami pekli rojstnodnevno torto. Bil je še majhen in sestra mu je naročila, naj meša beljak. Zmes je bila vroča, Zvonko pa jo je po nerodnosti zlil nase. Posledica je bila poparjena roka.

Smešen, četudi lahko resen, je otroški spomin na Stanka in Poldka. Stanka je vedno jezilo, ko je mali Poldek iz stajice kričal »aaaa, aaaa, aaaa«, kakor

to počnejo majhni otroci. Nekega dne mu je bilo dovolj, vzal je metlo in njen držaj porinil mlajšemu bratu v usta, tako da je ta takoj utihnil.

Niti spreti se ne morejo

»Veselic in zabav v mladih letih še ni bilo veliko. Bili smo mladi, svojih avtov še nismo imeli. Najdlje, kamor si lahko prišel s kolesom, so bili Radenci. Zbirali smo se v vasi ali pa ob reki Muri. Fantje smo šli večkrat z očetom, kadar je igral na različnih prireditvah. Spremljali smo ga na bobnih ali baritonu, dokler nismo omagali in zaspali. Moj prvi nastop z očetom je bil, ko sem hodil v prvi razred osnovne šole. Oče me je peljal na veselico z mopedom. Še danes imam sledi opekline, ki je nastala, ker sem nogo prislonil na vročo izpušno cev,« je dejal Zvonko. V osnovni šoli so Zorjanovi nastopali v pevskih zborih. Vesna in Zvonko sta pela tudi na srečanju zborov v Zagorju ob Savi, kar je bil takrat velik uspeh za zbor tišinske osnovne šole, ki se je uvrstil na srečanje. Poleg očeta Leopolda, ki še danes igra, so najbolj glasbeno aktivni Stanko, Zvonko in Janez, ki skupaj s klaviristom Robertom Ciglarjem sestavljajo ansambel Nova legija. Nedavno pa je z njimi začela peti tudi pevka Andreja, kar lahko slišimo na njihovi novi zgoščenki Brat-

Družinska fotografija Zorjanovih: Poldek, Marjana, Vesna, Zvonko, Leopold, Janez, Angela, Stanko, Dragica

je se najbolj spominjajo nastopov, na katerih je bilo veliko ljudi. V spominu jim je ostala tudi televizijska oddaja Poglej in zadeni, kjer so se srečali z Georgom Bakerjem. Takrat je nastala tudi njihova pesem Bjondina. Skupina je zelo homogena, saj imajo njeni člani podobne pogled na glasbo. »Ker smo bratje, se v naši skupini vedno lahko odkrito pogovorimo. Edina težava je v tem, da se ne moremo resno spreti med sabo, saj vsi vemo, da bomo

Spomini iz otroštva

vse note pravilno odigral. Poletje je namenjeno tudi družinskim piknikom. Zvonko zelo rad stoji za žarom, vendar na Petanjcih to delo prepusti Stanku. Jedi z žara so odlične, vsi jih imajo radi, toda člani Nove legije dajejo prednost dunajskemu zrezku. »Ko smo nastopali v Moravskih Toplicah, so tamkajšnji natakarji že vedeli, kaj naj postrežejo za večerjo. Pri tem

Oče in mama sta praznovala zlato poroko.

Na obisku na Petanjcih je bil tudi nekdanji televizijski voditelj Mito Trefalt.

prihodnjo nedeljo vsi skupaj sedeli v isti kuhinji pri starših na Petanjcih,« je v šali povedal Zvonko.

Dunajski dečki

Na svojih družinskih srečanjih in prireditvah Nova

legija ne igra, temveč raje najamejo druge glasbenike. »Mi se takrat zabavamo, delajo pa naj drugi,« še izvemo od njih, čeprav obenem priznavajo, da z enim ušesom poslušajo, ali je drugi ansambel na odru

pa so vpili proti kuhinji, da so prišli dunajski dečki in da naj nam pripravijo dunajske zrezke,« smo še izvedeli na koncu našega pogovora.

Legende

Bojan Zadavec

Nekoč je v Beltincih živel mož, ki je bil nekaj posebnega. Bil je visok z gosto brado, imel je modre oči in neverjetno fizično moč, uravnaval se je po ritmu narave, katere se je zavedal, celo več, čutil jo je kot mater, ki jo je treba spoštovati, negovati in častiti. Rad je pel, se smejal in se družil z ljudmi. Ljudem je pomagal in imel rad otroke. Beltinci ležijo na ravnem in on je imel rad ravnino. Enako rad je imel tudi gore. Nešteto krat je bil na Triglavu. Imel je rad murske rokave, kjer je lovil ribe. Še rajši je imel Muro; to skrivnostno reko, v kateri je utonil, za vedno ...

Rodil se je na premožni kmetiji v Beltincih 250 11. septembra leta 1924. Bil je drugačen že kot otrok, dovolj bister in iznajdljiv. Osnovno šolo je obiskoval v Beltincih in imel vedno pohvalno dobre ocene. Začel je obiskovati gimnazijo v Murski Soboti, vendar prvega letnika ni uspešno opravil, zato je ostal doma na kmetiji. Kmečko delo ga je veselilo in zanj je vedno kazal zanimanje. Leta 1955 se je poročil s sosedovo štiri leta mlajšo Elizabeto Zver, ki se je po poroki preselila na njegov dom. Dimek je imel še sestro, ki pa je po poroki odšla od doma. Baligačeva kmetija je bila vedno vzorno urejena in znana po dobrih pridelkih. Leta 1959 se je Imreku in Liziki rodila hčerka Elizabeta, ki jo je Imrek najraje klical Lilly, zatem pa še leta 1962 druga hčerka Terezija oziroma Zinka. Njo je oče klical Urška. Daleč naokoli je Dimek veljal za čudaka v pozitivnem smislu, tudi kot kmet je bil drugačen, namreč na njive je največkrat šel s kravami šele zvečer ob desetih ali enajstih. Delo je vedno opravil pravočasno tudi drugim ljudem, sorodnikom in sosedom, saj so bili tudi oni njegovi družini v pomoč. Skrbeli so za živino, ko so Baligačevi odšli za več dni v

gore ali kam drugam. Sorodniki in sosedje so skrbeli tudi za Liziko in Zinko, ko nista odpotovali skupaj s staršema. Vedno, ko je Dimek šel na polje ali z njega, je pel in se smejal. Bil je rad z mladimi in jim dajal nasvete, tako da imajo nanj vsi, ki so bili v njegovi družbi ali se ga spominjajo, lepe spomine. Prav pri vsem, kar se je v Beltincih dogajalo, je bil poleg Baligačev Imrek. Neverjetno karizmatično je znal privabiti ljudi in vedno je govoril, in to prav z vsakim. Na Baligačevem dvorišču se je obrnilo nešteto ljudi, planincev iz Slovenije in tujine. Bil je znan daleč naokrog. Med njegovimi pismi, po katerih sem brskal, sem našel pisma iz vse Slovenije, iz Nemčije, Hrvaške, Italije, Madžarske in še od drugod. Ljudje so ga radi fotografirali in Dimek se ni branil nastaviti fotoaparatu. Seveda je v svoji »uniformi«, najraje je bil oblečen v planinsko opravo ali v lovsko obleko, in poln optimizma kolesaril od Beltincev, skozi Ljubljano, do Mojstrane, do Triglava. Ob tem ga je največkrat spremljala njegova dobra, a tudi že pokojna žena Lizika, ki se je tudi oblačila v planinsko obleko. To je bilo takrat za žensko zelo nenavadno, kajti v tistih časih ženske niso nosile hlač.

V nekem svojem osebnem pismu se je takole predstavil:

Skoraj bi pozabil, da Vas gotovo zanima moj poklic, katerega imam in ga nimam. Sem namreč vse in nič. Torej na kratko bi izjavil tako: osnovno sem kmetič, kar me res veseli. Začel gimnazijo in v prvi šoli dobil šah mat. Dalje ilegalen lovec, begalen ribič in preparatorski (gačiteljski) samouk ter vaški bolničar. Upam, da je vse to zadosti za prazen nič, ki pokaže rezultat vseh teh nastevanj.

Mirko Baligač kot velik planinec, poznavalec narave si je izbral svoj vzdevek po redki, a lepi gorski roži, ki jo je nadvse občudoval.

Triglavski dimek (*Crepis terglouensis*)

Triglavski dimek je v ostrem grušču zasidran s kratko, močno koreniko. Nizko steblo je pokončno, nosi samo en velik košek, kakor imenujemo socvetje. Na prvi pogled spominja na regrat. Škrbinasti listi so v pritlični rožici. V Sloveniji raste redno v Julijskih Alpah okrog Triglava in drugih vrhov, ki se dvigujejo nad dolino Vrat, in tudi v Kamniškem pogorju. Nikjer ni pogost. Povsod pa vedo, da je njegov rojstni kraj v triglavskem kraljestvu. Prav zaradi tega je uvrščen med redke vrste na tako imenovanem rdečem seznamu slovenskih ogroženih rastlin.

Dimek kot igralec

Baligačev Imrek je bil talentiran za nastopanje v igrah. S svojimi obraznimi potezami je dobro znal zaigrati vsako vlogo. Nastopal je v glavnem na beltinskem odru, ki je bil znan daleč naokoli. Od ustanovitve planinskega društva v Beltincih je nastopal v planinski zasedbi, v kateri je bil režiser. Leta 1952 so v njegovi režiji pripravili odrsko delo Matajev Matija, ki so ga odigrali v beltinski kinodvorani. Nastopili so Karel Balažic, Mirko Baligač, Vili Rous, Lizika Zver, Jože Slavic, Martin Glavač, Katica Ifko, Anica Knaus in Elizabeta Sušec.

V Beltincih so že leta 1952 na Dimekovo pobudo ustanovili tamburaški zbor, imenovan Triglav, ki ima danes v svojih vrstah veliko dejavnih članov.

Dimek – večen planinec

Dimek se je zgodaj navdušil za planinstvo, enako tudi njegova žena. Tudi na Grossglocknerju sta bila. Na večino planinskih odprav je Dimeka spremljala

Dimek in Lizika se s kolesi odpravljata na Triglav. Oblečena sta v značilno planinsko opravo, ki je bila njuna noša. Na hrbtu v košu je starejša hčerka Lizika, ki je takrat štela še ne dve leti.

žena, le na vsakoletne skoke v Planici se je odpravil sam. Do planin, od koder naprej sta potem pešačila, sta se peljala s kolesom.

S sabo sta večkrat vzela tudi svoji dve hčerki, tako da bi ti lahko bili kandidatki za Guinnessovo knjigo rekordov kot najmlajši planinki v visokih gorah. Dimeka na kolesu je povsod vsakdo takoj opazil, saj je izstopal po planinski obleki in petju. Rad je pel prilžnostne pesmi, in sicer 1000 pozdravov in Tebi želim, moj Bog je pel v romarskem kraju Brezje, kjer se je vedno ustavil, ko se je peljal v Mojstrano. Skoraj neverjetno, da je Dimek večkrat kot zaveden Slovenec tudi v snegu šel bos na Triglav in pri tem ohranil cele prste.

Dimek in 1. maj!

Vsako leto na ta dan je Dimek ob prvi dnevni svetlobi na njivo s kravjo vprego peljal gnoj. Ljudje, ki so še spali, so prisluhnili pesmi Vse ptice goščave si venčajo glave ..., ki jo je Dimek pel vedno ob tej priložnosti.

Na Grossglocknerju skupaj z ženo (tretja z desne) in dvanajstimi prijatelji.

Otvoritev Pomurske poti ob Bukovniškem jezeru oktobra 1967. Dimeku je bila dodeljena čast, da je imel govor. Desno stoji recitatorica Darinka Peterka, levo pa Anica Duh.

Dimek

Mirko Imrek Baligač

Na »bureki« na Dolnji Bistrici z družino Kramar. Kramarjevi so bili Dimekovi dobri prijatelji, pri katerih je na teden nešteto krat prespal, ko je šel na ribolov. Dimek je drugi z desne. Zanimivo, da je Dimek večje ribe spuščal nazaj v vodo, domov pa je nosil le »drobiž«, kot pravijo za manjše ribe. Povedal je, da zato, da ljudje ne bi gotorili, da je on izkoriščevalec narave.

...a je potegnila k sebi

Dimek preživel ob Muri, kjer je lovil ribe
"čubšicar". Reko je dodobra spoznal. Imel je svoj
novan Cipa, ki je bil lepo porisan. Cipa je bila pri-
doma na »gumli« in do Mure so jo peljali na
vlekel Dimekov najljubši konj iz hleva.
Dimek je bil rojen 12. maja 1968, ko je
organiziral spust po reki Muri. Dneve prej je
s seboj otroke za spust po Muri. Bilo je kot usojeno.
na Muri sedel v Cipi skupaj s svojima dvema
še z dvema otrokoma Stankom Peterko in
Balazicem, ki je štel 12 let. S Cipo so veslali po
Muri in otroke je čoln trčil v brod na Srednji Bistrici
in otroke je čoln trčil za 180 stopinj. Dimek kot dober plavalec je
na brod. Ko je videl, da ni otrok, je v hipu skočil v
Muro, a ga ni bilo več videti. Našli so ga čez enajst
dnevi od murskih rokavov. Usodno je bilo tudi za
Cipa Balazica. Preostale otroke so rešili.

...nimo se ga

...kot spomin na Dimeka vsako leto organizirajo
...spust po Muri, ki se ga poleg Slovencev
...tudi Hrvati in Madžari. Poleg tega imajo v
...društvo starih koles Dimek.

Dimekovi hčerki Lizika in Zinka

Yas oče je bil dejaven na različnih področjih družbenega
življenja in mnogo je prepotoval. Je imel zaradi tega dovolj
časa za družino?

Vsem ljudem je zelo rad pomagal in tudi oni, ki niso bili njegovi sosedi, so se mu obrnili. Vsega ni pomagal obdelovati njive. Ko smo mi odšli, so se obrnili na kam drugam, so sosedje skrbeli za našo živino.

...v vašo dvorišče je v očetovem času prihajalo mnogo
planincev? Kako ste vi kot hčerka

Še vedno se udeleženci pohoda po Pomurski poti kolesariva, hodiva na pohode. Še vedno je pri naši hiši planince in turiste vedno odprta.

Matija Horvat, glasbenik (Beltinci)

Vsak ga ni razumel, nekateri so ga že želeli posnemati. Meni in moji ženi je bil vedno vzor in to bo tudi ostal. Res škoda, da je umrl, ker bi še naprej lahko bil ideal za mladino. Če bi se vsa mladina zgledovala po njem, bi bilo vse idealno. Povem lahko, da Imrek res ni imel rad slave, vendar pa je bil vesel, če je kdo napisal reportažo o tem, kako je hodil v planine. Bil je tako pomembna osebnost, da so takrat, ko je umrl, po televiziji obvestili javnost in pokazali tudi njegovo fotografijo, kar je bila v tistem času redkost. K njemu so prihajali planinci iz vse Slovenije in sam se spomnim, kako sem šel k ograji njegove domačije in izza nje opazoval obisk nekih planincev, katerim je Dimek ob ognju pekel prašiča. Skupno nama je bilo to, da sva ljubila naravo. Dimek se je imel za naturalista, v bistvu je uporabljal napačen izraz, saj je bil naturist. Jaz in on sva se najprej srečevala na njivah in kot študent sem kasneje rad zahajal k njemu domov. Njegova kmetija je bila take vrste, da nisi našel bilke slame, raztresene na vrtu. Na vrtu je imel lesen svinjak, okrog njega pa nizke smreke, obdane z brezovo ograjo. Prav tam je on poleti, pokrit s plaščem, prespal večino noči. Želel je biti čim bliže naravi. Spomnim se, da sem nekoč prišel k njemu na obisk. Ker se je moj obisk pri njem nekoliko zavlekel, se je ob polnoči spomnil, da bi šla ribarit na Muro. Res sva šla do Dolnje Bistrice do Kramarjeve kmetije, kjer sva šla za nekaj časa spat na hleve. Dimek je zaspal v eni sami minuti brez strahu, da bi mu kaj zlezlo v uho. Jaz sem se bal različnih žuželk in druge golazni.

Ob petnajst minut čez dve se je Dimek prebudil in sva vstala ter se napotila proti Muri, kjer sva se usedla v čoln. Jaz sem veslal, on pa je ribaril.

Ko je prišlo jutro, se je odpravil k bližnji cerkvi na proščenje in bil pri dobrih ljudeh tudi na kosilu. K meni se je vrnil šele popoldan ob enih in nato naju je zajela nevihta, tako da sva še naprej ostala v zavetju murskega gozda do desete ure zvečer in se nato odpravila domov v Beltince.

Jožef Kavaš,
diplomirani
organizator
dela, inženir
elektro-
tehnike
(Beltinci)

Z Mirkom Ba-
ligačem sem se
srečal že v ot-
roških letih. Kot
12-leten otrok
sem bil skupaj z
njim na dvod-
nevnem kolesarskem izletu od Beltincev preko Ptuja do
Trakoščana na Hrvaškem, kjer smo prespali na cerkvenem
pragu, tako da nas je potem zjutraj zbudila policija, a smo
se normalno vrnili domov. Potem se je naše druženje na-
daljevalo. Dimek kot velik ljubitelj planin in gora je zahajal
v Julijce in tako smo tudi mi mlajši vzljubili gore. Mladi smo
se pri njem dobivali in ustanovili pododbor planinskega
društva Murska Sobota, ki je bil v Beltincih, in v tistem času
smo se pri njem doma dobivali vsak četrtek zvečer in se
pogovarjali, peli ter igrali na tamburice in iz tega je kasneje
zrasel tamburaški zbor. Skupaj z njim smo začeli zahajati
v planine in takrat je planinsko društvo prvič poslalo mlade
na tečaj za mladinske vodnike. Poleg mene in njega so bili
na tečaju še trije drugi in to je zraslo v pravo planinstvo, saj
smo vsako leto hodili v gore in vodili skupine, velike od deset
do dvajset Prekmurcev. Nekateri so se takrat prvič srečali
s planinami. Mladi smo se z njim veliko družili v naravi,
pozimi pa smo smučali. V zimskih svetlih nočeh smo na
smučeh večkrat pretekli okolico Beltincev. Dimek je imel tako
fizično kondicijo, da smo ga sedemnajst- in osemnajstletni
fantje komaj dohitevali. Z Dimekom smo zahajali tudi v
Sloparico (gozd poleg Beltincev), ki je bila njegov drugi dom,
kjer je imel svojo parcelo. Tam je večkrat pozno v noč sekal
drva in čistil parcelo, in ko se je s kravami vračal domov, je
vedno pel. Ko smo vstopali v Sloparico ali se iz nje vračali,
je Dimek pred njo vedno pokleknil, najprej zmolil oče naš
in zdravamarijo in nato smo šli naprej. To je bilo zanj zakon,
saj je bil zelo pobožen. Z vero je živel. Poleg tega, da smo
kolesarili, smo smučali in na teh srečanjih je bil vedno
pogovor, pogovor in petje, bil je namreč dober pevec. Imel
je dober posluh, tako da se ga Beltinčani spomnimo kot
dobrega pevca.

Mesto, kjer se je utopil Dimek.

me, prosin!

Penova
akcija

»Rejši

Timotej Šooš
& Maja Prettner

Jure Zauneker

»Pa jaz mam fanta.«

No, pa smo začeli. Nekoliko sem se ozri naokrog in hitro izbral prvo žrtev. Prijaznima dekletoma, ki sta prišli mimo, sem na hitro razložil, da imam na telefonski liniji neko punco, ki mi ne da miru, in ju poprosil, naj se ena predstavi kot moje dekle in pove dekletu na telefonski liniji (to je bila moja sodelavka Maja), da naj neha težiti in me pusti pri miru. In res. Ena od njiju je hitro zgrabila telefon ter Maji povedala, kar ji gre. Kar presenetila me je nad zagretostjo, pomagati fantu v težavah, zato sem ji povedal še, da naj me hitro objame, saj gre dekle, s katero govori, na drugi strani ceste. Prijazna mladenka se je potrudila in storila tudi to. Ko sem ji razložil, da gre za Penovo akcijo, je bila malce jezna, saj ima fanta. Zato sporočilo tebi, kdorkoli že si. Tvoja dekle je punca in pol.

»Eh, pa ges tou nemo.«

Vsakega pač ni mogoče prepričati, da ti pomaga, še posebej če se mu mudi na avtobus. Tudi njej se je mudilo, a si je vzela minutko in Maji na hitro razložila, naj me pusti pri miru. Tudi tebi hvala za pomoč!

Toplo vreme nas je spet zvabilo na plano, da smo šli zganjat vragolije. Penova akcija je bila zastavljena nekako takole: želeli smo preizkusiti, koliko ste se pripravljeni boriti za nekaj, kar sploh ni vaše. Tako so se dekleta morala zavzemati za Timoteja in fantje zame. Tokrat se je izkazalo, da si več upajo dekleta kot fantje. Medtem ko se fantje niso znali po moško in odločno postaviti, so dekleta vpila, klela in se brez zadržkov postavljala za svojega »fanta«.

»Kakšen fant pa te si, ka ne veš za to sam poskrbet.«

Nekaj časa ni bilo videti nikogar od nikoder. Ampak je prišla starejša gospa, ki sem jo poprosil, naj se predstavi kot moja mama in Maji razloži, da naj me pusti pri miru. Pa je samo rekla, da naj sam poskrbim za takšne zadeve. In je šla ...

»Nej, nej, ge man zadosti svojih problemov!«

Vedno si je težko vzeti čas in reševati probleme drugih, ko imaš že svojih dovolj. Vsaj tako je zatrjeval tale kandidat. Ko sem ga prepričevala, da se nadležnega tipa (tokrat je bil na telefonski zvezi Timotej) res ne morem znebiti, in ga rotila, naj govori z njim, mi je znova odvrnil, da naj to sama rešim. Nato je zagledal našega fotografa in vprašal: »A, njega se nemreš rejšiti?«

»Ge ne ven, ka naj povem ...«

Naslednji fant pa ni bil tako zadržan. Najprej me je čudno pogledal, ko pa je na drugi strani telefona zaslišal jezen glas, je odločno dejal: »Pusti jo pri miru,« vzpodbujala sem ga, naj se moško postavi zame, a ostal je mirno ljuben. Obrnila sva se in našli smo objektivu je pošast, navzgor obrnjeni palec. Ali je bil tako vesel, da bo v časopisu, ali pa je bil zadovoljen z vlogo, ki jo je moral odigrati?

»Jaz sem fant od te punce, ki jo gnjaviš!«

Led sem dokončno predrla pri zadnjem »rešitelju«. Razložila sem mu, kakšna je situacija, in da je sama ne znam rešiti. Ni mi bilo treba dolgo prositi, samo telefon sem mu dala v roko in že je stekel pogovor. Začel se je z zgoraj napisanim stavkom, nakar je Timotej odgovoril: »Katere punce?« In fant: »Pusti jo pri miru, od te punce.« Prav pristrčno me je branil, nato pa sem še dodala, da se nama razburjeni moški, ki me nadleguje, približuje. Brez pomislekov se je vživel v vlogo mojega fanta in me objel. Ko sem mu dejala, da je vse le del Penove akcije, mu ni bilo nič jasno, malce se je nasmehnil in odcepel naprej.

No, kljub vročini in lenemu poletnemu vzdušju ste punce kar pripravljene pomagati, nekoliko bolj zadržani ste fantje. Morda pa ste se ustrašili Maje ... No, upava, da poletja ne preživljate v travmah, kot sva jih midva predstavila svojim tokratnim žrtvam. Imejte se radi in se ne ubadajte z nepomembnimi težavami. Uživajte poletje!

**Tekma z
gorskimi
kolesi**

Lance Armstrong je blestel na francoski pentlji minule tri tedne, v Mali Nedelji pa so svoje vragolije postavili na ogled gorski kolesarji. Blizu 80 tekmovalcev se je spopadlo na petkilometrski progi. Prevoziti so morali šest krogov. Večina kolesarjev je tekmo končala v času od ure in tri četrt do dveh ur in 15 minut.

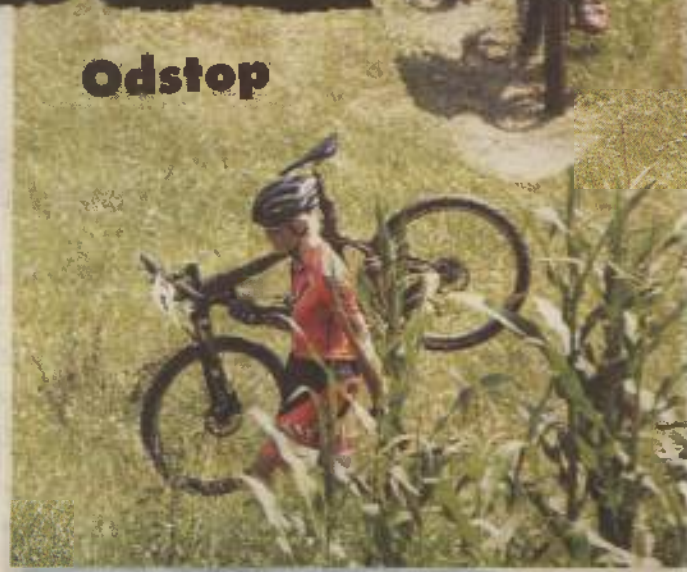
Tour de Prlekija

Navijači

Najprej dejstva: To je bila že deveta dirka z gorskimi kolesi Prlekija. Tekmovalo se je po pravilih mednarodne kolesarske zveze. Točke so se nabirale za razvrstitev v slovenskem pokalnem tekmovanju. Tekmovalci, ki so bili razdeljeni v osem kategorij, so najboljše, kar trenutno premore slovensko gorsko kolesarstvo. Na krožni progi so morali premagati številne vzpone in spuste ter skoke in zaviranja. In še marsikaj. Tekmovalo se je na lastno odgovornost. Čelada je bila obvezna.

Odstop

Spust

Start

Vzpon

Dvoboj

Druga dejstva: Vestnikova ekipa, ki je v nedeljo popoldne delala reportaža - namesto, da bi si zadnjo plat namakala v bazenu in zraven hrustala pečene perutničke -, je ostala brez sape, ko je videla, kakšna steza čaka tiste, ki so se odločili tekmovali. Vendar nas to ni zmedlo, ampak smo se smelo peš odpravili po progi, da bi našli najlepše mesto za posnetke in da bi najbolje občutili adrenalin, ki se je sproščal med premagovanjem proge.

**Na
počino**

Zaviranje

Prha

Še pripis: Udobno se namestite v fotelju na senčni terasi, privoščite si kozarec ali dva hladne pijače, noge dajte v lavor vode ter se prepustite besedi in sliki.

Metka Recek na stolpih tišine v Yazdu.

Lepota življenja je v drobnih trenutkih. Tega se vedno bolj zavedam in na potovanjih se jih splete toliko, da me bogatijo še dolgo potem. Kot učiteljica na OŠ Grad jih lahko razdajam tudi svojim učencem. Za tokratno doživetje vseh lepih trenutkov gre zahvala tudi gospodu ravnatelju, ki ima razumevanje za moja potovanja.

Iran

Ko sem znancem, prijateljem in domačim povedala, da bom prvomajsko praznike preživela na potovanju po Iranu, so na široko razprli oči. Iran? Zakaj prav Iran? Ali me ni strah? Saj to je vendar dežela, v kateri vladajo skrajneži. Ali ne berem časopisov in ne spremljam poročil o nevarnostih terorizma? No, tudi oporoko so mi nekateri takole v šali omenjali. Lažje zakaj, sem vprašala? V Egiptu so bili resnično teroristični napadi, enako tudi v Španiji, a nikomur ne pride na misel, da tja ne bi šel. O Iranu, v katerem pa nikoli ni bilo nobenega konflikta s turisti, pa vsi dvomijo. Mar le zato, ker je blizu Iraka? Ali pa zato, ker je to dežela Homeinija in radikalnih muslimanov?

Na potovanju sem spoznala, da se redko kateri državi godi večja krivica kot prav Iranu. O Iranu imamo popolnoma napačne predstave. Nekaj dežel sem na potovanjih že obiskala, a kar sem doživela v Iranu, je preseglo vsa moja pričakovanja.

Nihče mi ni skrivil lasu na glavi, razen morda ruta oz. šal, ki sem ga morala nositi vse dni bivanja v tej muslimanski deželi. Oblačila, ki ne smejo poudarjati oblin, so skupaj z ruto in dolgimi rokavi edina zahteva. In to predpisi zahtevajo tudi od turistk. Prepovedano je še pitje alkohola, kar pa nas ob njihovem dobrem brezalkoholnem pivu sploh ni vznemirjalo.

Teheran nas je pričakal spektakularno. Mesto objemajo zasneženi štiritisočaki, z njih prijetno piha in kljub visoki vročini v tem času ni bilo prevroče. Mesto leži na 1200 m nadmorske višine. Že Teheran, pozneje pa tudi drugo mesta so me presenetila z urejenostjo, čistočo, negovanimi parki, fontanami in obilico cvetja.

Ljudje – gostoljubni in prijazni

Ljudje so željni pogovora s tujci. Tujce povsod sprejemajo radovedni pogledi, ki spominjajo na otroško neposrednost in odobravaljoče nasmehe, priključevanje in odkrito zanimanje v pogovoru. Kjerkoli sem bila, so kar pristopili in pričeli pogovor. Spraševali so me, od kod sem, kako mi je bilo v Iranu, kaj vse si bom ogledala. In vedno so se posvetovali željo o dobrem počutju v Iranu. Iranci se radi družijo, so pozno zvečer posedajo po parkih, zelenicah, pijejo čaj, sladice in sadje. Tudi nas so vabili medse in nas pogovarjali, kar so pač imeli. V njihovem vedenju ni bilo nič vsiljivega, nasilnega, ampak le odkrito zanimanje, neposrednost in vljudnost. Takšne prijaznosti na zahodu res nismo vajeni. V človeku znajo vzbuditi občutek, da v njihovi deželi zaželen. Izredno radi se fotografirajo. Ničkolikokrat so pristopili in prosili, če se lahko skupaj fotografiramo. Vendar pa pazniki ob turističnih znamenjih to ne odobravajo takšnega početja domačinov. Po vidju domačine v pogovoru s tujci, pristopijo in domnevno vljudno oddaljijo. Mislim, da bi radi na ta način turisti obvarovali pred radovednimi domačini.

Položaj žensk v Iranu

Islamska revolucija leta 1979 je najbolj korenito zarezala v življenje žensk. Pred revolucijo je bil način življenja v Iranu podoben kot pri nas. Ženske so bile oblečene zahodnjaško. Tudi zabavali so se na podoben način. Po popitem alkoholu so bili celo peti na svetovni lestvici, veliko je bilo samomorov, ločitev, korupcije ...

Nato je prišel na oblast ajatola Homeini. Zahteval je strogo spoštovanje islamske vere. Na črno listo so prišli alkohol, zabave, ples in žensko petje. Ženske so se morale odeti v črno. Kdor je kršil pravila, je bil seveda kaznovan in to javno. Uvedli so versko policijo, ki je skrbelo, da se pravila spoštovala. Družabno življenje se je umaknilo na zidove domačih hiš.

V teh letih se je veliko spremenilo. Ženske so dokazale, da znajo s svojo žensko iznajdljivostjo preživeti strogo islamsko. Iranke so neverjetno lepe. Skrbno so naličene, nekatere še preveč, kot da bi hotele nadomestiti vsa ta leta, ki so niso smele ličiti. Z rutami oz. šali si ogrnejo glavo, da se ne videti še privlačnejše. Črna barva se vedno bolj umika pred živahnimi barvami. Tunike postajajo vedno bolj opaziti, vedno bolj oprijete. Pod njimi pa je opaziti kavbojske in vrtoglavo visoke pete. Kot da se na ta način upirajo režimu.

Na ruševinah Perzepolisa sem se pogovarjala s študentkama iz Teherana. Spraševali sta me, kako mlada dekleta oblačijo pri nas. Ob opisu sta samozavzdihi in rekli, da si najbolj na svetu želita, da bi bile nekoč oblečeni tako, kot si sami želita. Upata, da bodo v časi prišli kmalu in na miren način. Mladi verjamejo v demokratični sistem in boljši jutri.

Sicer pa imajo ženske že dolgo volilno pravico. Večina jih je zaposlenih v pisarnah. Lani je delež študentk presegel petdeset odstotkov. Na fakultetah študije

Prometni kaos na ulicah Teherana

Parki so lepo urejeni

Zoroastrov tempelj v Yazdu

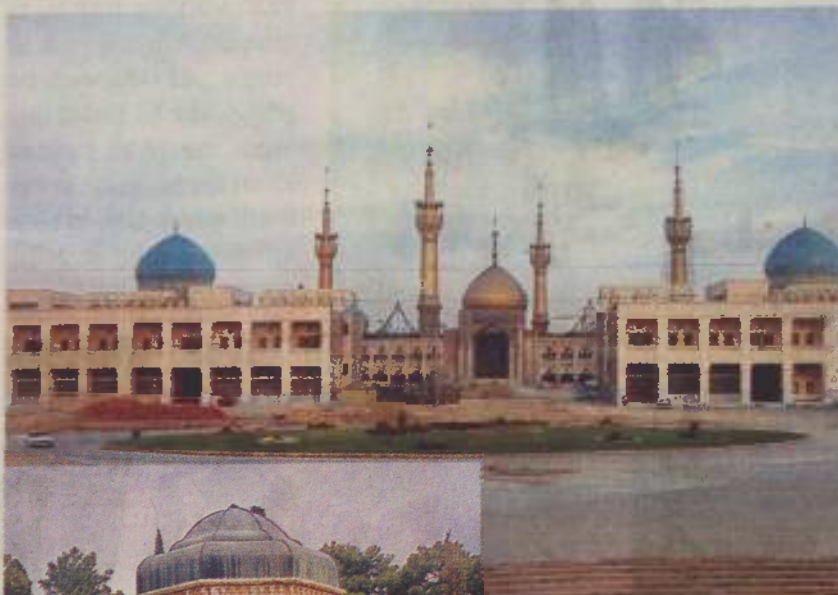
Pogled na Perzepolis

Grobnice Nagš-e Rostam

Reliefi na stopnišču v Perzepolisu

Homeinijev mavzolej na obrobju Teherana

Hafizov mavzolej

Detajl z mošeje v Isfahanu

čudesna Perzije

ločeni po spolu, medtem ko je v osnovnih in srednjih šolah to še vedno v veljavi.

Siti so prepovedi

Leta, ko je verska policija na cestah ustavljala moške in ženske in jih legitimirala, v kakšnem odnosu so med seboj, so mnogi. Če ni bilo v skladu s pravili, je sledila kazen. Danes se to ne dogaja več. Tudi v poznih nočnih urah se lahko mladi svobodno sprehajajo po ulicah. Nič ni narobe, če pride ženska sama v lokal ali v čajnico ter si naroči vodno pipo. Vodne pipe so tudi edina »razvada«, ki je nova oblast ni mogla prepovedati. Čajnice so doživetje zase. Pomavadi so v kletnih prostorih in že pri vходу vas pozdravijo osvežujoč hlad, zatemnjen prostor in opojni vonj vodnih pip. Ljudje sedijo bodisi pri mizah bodisi na tradicionalnih ležiščih, pijejo čaj in kadijo vodne pipe. Domačini tobaku pogosto dodajo tudi kaj močnega, razne droge, čeprav so te v Iranu strogo prepovedane. Kljub prepovedi so droge v državi velik problem, zlasti zaradi mladih, zato vlada grozi, da bo prepovedala kajenje pip.

Dvotretjini prebivalcev Irana sta stari manj kot trideset let. Mnogi so siti prepovedi, želijo si sprememb in več demokracije. Veter upanja je zavel na volitvah leta 2000, ko je prvič po islamski revoluciji konzervativna struja z novovsko izgubila večino v parlamentu. Reformisti s predsednikom Khatamijem so dobili 170 od 290 sedežev v parlamentu. Čeprav je tudi sam duhovnik, se s svojim prejetim in milim videzom razlikuje od drugih mul. Kljub zmerna politična stališča in reforme so zbudili

ne volilo veliko žensk, ker je dejal, da v islamu ni med moškimi in ženskami. Kljub tej izjavi je njihov glas se vedno daleč od tega, kar bi si želele ženske. Vseeno se Iran razlikuje od nekaterih arabskih držav, kjer ženskam ni dovoljena niti vožnja z avtomobili. Novo upanje na ženske je Nobelova nagrajenka za mir Shirin Ebadi. Nasploh je življenje postalo bolj sproščeno.

Satelitska televizija je prepovedana, prav tako poslušanje tujih radijskih postaj. Vseeno ima veliko Irancev satelitsko televizijo, vsake toliko časa pridejo in poberejo antene, a te se čez čas spet pojavijo. Čeprav sta ples in petje prepovedana, je glasbo slišati vsepovsod. Celo tisto, kar je bil režim prepovedal. Peti smejo le moški, kajti ženski glas bi imel moč zapeljevanja, zato je ženskam strogo prepovedano peti za moško publiko. Kaže pa, da petje ostaja v zboru tega učinka nima, zato je tradicionalna pesnišva predvsem mladi, so mojstri v prirejanju domačih pesni. Če ni že barov in diskov, se pač znajdejo po svoje. Vseeno, predvsem pri mladih, takšne zabave spremenijo v razpuščanje in omamljanje z drogo. Še ena oblika upora

Dežela z bogato zgodovino

Iran je prava zakladnica zgodovine. Popotovanje po deželi je potovanje v eni od zibelk civilizacije. Srečamo se z zgodovino dinastij, ki so se menjavale druga za drugo. Za sabo so puščale umetniške stvaritve neprecenljive vrednosti pa tudi opustošenja. Palače, mošeje, vrtovi, bazari, karavanseraji, čajnice, izdelki obrti in seveda preproge. Te so danes ponos Irana. V vzorcih preprog so vsega razmišljanje, sanje in verovanje ljudi. Nekje sem pogledom po preprogi. Kako lepa prispeboda!

Dežela je res tako raznolika, pisana, očarljiva in barvita, da posebej zanimive in dragocene so preproge, ki so izvirna nomadska ljudstva. Življenje v puščavi je trdo in hrapeno, zato so na preprogah upodobili vse, po čemer so bili sanjali in želeli. Upodabljali so podoba raja, kjer je bil pretek. Perzija, kot se je dežela imenovala do leta 1935, je v zgodovini veljala za deželo, iz katere so prihajale najlepše preproge na svetu. Vsaka pokrajina, vsako mesto se hrani z izvirnimi vzorci. Veliko njihovih preprog danes so v muzejih na svetu. Najbolj dragocene Perzepolis

Zgodovina Irana sega 5000 let v preteklost. Pod Kirom Velikim se je Perzijski imperij raztezal od Sredozemlja do roba Indije. Njegov sin Kambiz je imperiju

dodal še Egipt. Vladanje Dareja I. je prineslo zlato dobo blaginje in moči. Toda kmalu so Grki ogrozili perzijsko slavo. Aleksander Veliki je dokončno uničil imperij in leta 330 pr. n. š. zavzel tudi bleščečo prestolnico Perzepolis. Sonce je neusmiljeno žgalo, ko smo se sprehajali po nekdanjih veličastnih prestolnicah. Slišali pa smo tudi novo teorijo o uničenju mesta. Najnovejša odkritja naj bi dokazovala, da Aleksander Veliki mesta ob zavzetju ni razrušil, pač pa naj bi to storili Parti, ki so leta 250 pr. n. š. zavzeli Perzijo.

Kakorkoli že, bogastvo, ki je bilo takrat zbrano v mestu, je bilo nepredstavljivo dragoceno. Na ruševinah nekdanjega tako mogočnega mesta me je prevzel občutek spoštovanja do graditeljev, ki so vse to ustvarili. Lokalni vodnik je razlagal s tako vnemo in zanesenostjo, da smo se hočeš nočeš v dogajanje vživeli še sami. Iranci sami pa gojijo do tega kraja prav posebne občutke.

Pesniki

Perzija je dala pesnike, ki s svojimi pesmimi navdihujejo Irance pa tudi svet še danes. V Shirazu sta pokopana najbolj cenjena pesnika Hafis in Saadi. Posebno Hafis ima pri ljudeh posebno mesto. Po besedah vodnika ima vsak Iranec poleg Korana doma tudi knjigo Hafisove poezije. Za njih ni le pesnik, je skoraj prerok. Ob grobnici res vlada posebno vzdušje. Ljudje obmolkejo, stopijo okoli grobnice, nanjo položijo desno roko, recitirajo njegove pesmi. Pravijo, da Hafisove pesmi dajo odgovor na vsako tvoje vprašanje. Vodnik nam je v pojočem farsiju, jeziku Irancev, prebral nekaj Hafisovih pesmi.

Pesnik je opeval svojo rojstno mesto, odlično vino in lepoto žensk. Danes vina ni več, v okolici mesta so vidni le še ostanki vinogradov. Je pa ostala lepota Irana in menda so v Shirazu najlepše ženske v deželi. Mesto kar vre od življenja in lepote. Tu smo na nekaterih avtobusih tudi videli, da so bili moški in ženske pomešani med seboj. Pravila v Iranu so namreč taka, da morajo biti ženske v avtobusu zadaj.

Na mostovih Isfahana

Isfahan je pol sveta, so govorili nekdanje, da bi opisali lepoto mesta, ki leži v osrčju Irana. Najbolj opazen je seveda kontrast, ko se po vožnji po puščavi pred nami odpre oaza, sredi katere leži to zgodovinsko mesto. Med košatim drevjem se bleščijo modre kupole mošej, mesto je polno cvetja, parkov in vodometov. Mesto deli na dva dela reka Zayande Rud. Čeznjo je zgrajenih kar nekaj mostov. Ljudje pa občudujejo najstarejše in najlepše tri: 2550 let star most Šahraestan, most Khaju ali most 23 arkad, ki ima tudi vlogo jezusa, in most Arch ali most 33 lokov.

Zoroastrstvo

Je religija stare Perzije in hkrati ena najstarejših na svetu. Ustanovitelj te religije je perzijski prerok Zoroaster (grško Zaratuštra) nekje v 7. stoletju pr. n. š. Danes jih živi v Iranu še približno 20.000. Največ pripadnikov te religije pa živi v Indiji in se imenujejo Parsi. Tja so se zatekli potem, ko so Arabci zavzeli Perzijo in so zoroastrstvo preganjali.

Temelj religije je ideja o povračilnem učinku vsakega človekovega dejanja. Dobro se torej vrača z dobrom, slabo s slabim. Zoroastre so v preteklosti enčili s častilci ognja. Vendar pa ima ogenj pri zoroastrih pomen očiščenja. Karkoli vržeš v ogenj, bo zgorelo, ogenj pa bo ostal takšen, kot je. Simbolično vržejo vanj tudi svoje slabe lastnosti. Središče vsakega zoroastrskega templja je ogenj. V Yazdu gori že od

Imamov trg v Isfahanu

Nasad pistacij v puščavi

Dvojčici ob Hafisovem grobu

leta 470 in se imenuje sveti ogenj. Trikrat na dan svečeniki prinesejo les in ga ob posebnem obredu dodajo ognju. Pripadniki te religije morajo namesto zunanjih pravil vzpostaviti svoja lastna, notranja, in se po njih ravnanj. Sami morajo izbrati in presoditi, kaj je dobro in kaj ni in za to prevzeti popolno odgovornost. Zoroastrijski svečeniki se lahko poročijo. Tudi ženske so lahko svečenice, a le od takrat, ko izgubijo menstruacijo. V Yazdu še vedno stojita na visoki skali stolpa tišine, v dolini pa so ostanki kapelic. Zoroastri so po običaju truplo prenesli v stolp in pustili, da so ga pojedle ptice. Svečeniki so ta čas molili v posebni sobici. Ko so od trupla ostale samo kosti, so jih odnesli svojcem, ki so čakali v kapelicah. Po revoluciji je vlada obred prepovedala in danes pripadniki zoroastrov svoje člane pokopavajo po muslimanskih običajih.

Stolpa in kapelice stojijo sredi puste puščavske pokrajine. Kljub prijaznemu sončnemu jutru se mi zdita stolpa zastrašujoča, prav trudim se, da odžinem misli na neizbežen konec in minljivost vsega.

Še veliko bi lahko napisala o tej čudoviti deželi. Nekaterih stvari se niti dotakniti nisem. Bilo je lepo, čeprav je svet drugačen, tako zelo drugačen od našega. Ostal bo velik kamen za vrečo spominov, iz katere bomo nekoč jemali in se spominjali doživetij. Še posebno radi pa takšnih prekrasnih.

Most Arch ali most 33 lokov

DOPUST? POTOVANJE? DOMOVANJE?

Med 5. in 20. julijem sem dopustovala ob hrvaški obali, v bližini Splita, in večkrat je bila priložnost, da smo večere preživljali na tamkajšnji »rivi« in v starem mestnem jedru, kjer se je vsak večer kaj dogajalo in se je trilo ljudi. Ne vem, zakaj, ampak všeč mi je gneča v starih obmorskih mestih. Več ljudi je bilo, bolj dopustniško sproščujoče se mi je zdelo. Potem je v Londonu, ki je prav poleti najbolj oblegana turistična destinacija, počilo. Ta večer mi je bilo v splitski gneči tesno pri duši. Kaj, če počti tu, kjer smo lahko žrtve tudi moja hčerka, njen partner, moj vnuk, jaz sama ... Hrvaški mediji so z velikimi naslovi pisali, da je Hrvaška varna država, zato sem se brez besed, da ne bi pokvarila večera drugim, potolažila.

Konec tedna mi je znanka rekla: Zdaj pa ne grem na dopust in tudi načrtovano jesensko potovanje bom odpovedala, strah me je, tu pri nas doma je še najbolj varno ... Bilo je prepričljivo kot pisanje v hrvaških medijih – doma se ti ne more nič zgoditi, tu smo varni pred terorizmom.

Besede, ki so me tisti hip v obeh primerih prepričale. V prvem si nisem dovolila pokvariti dopusta, v drugem ne vznemirjati znanke. Terorizem pa gre svojo pot ... medtem se je zgodil še Šarm el Šejk.

Žal smo žrtve turističnih napadov lahko vsi, vsak trenutek, na kateremkoli koncu sveta. Tudi v hrvaškem Splitu ali tu doma, v Pomurju. Na zemeljski obli ni neranjlive oaze miru, so le bolj ali manj rizična območja, kjer bivamo in kamor potujemo. Terorizem nam dopušča samo ta na videz majhen, a dragocen prostor izbire, žal pa nam ta hip nihče ne more zagotoviti popolne varnosti pred njim. Ne državniki s svojimi lepimi besedami o tem, kako so poskrbeli za varnost, ali da je njihova država varna, ne mediji s svojim bolj ali manj prepričljivim pisanjem, ne mi sami z odločitvijo, da pač ne bomo hodili okrog po svetu. S terorizmom začnemo živeti in si po njegovem diktatu oblikovati način življenja. Če nas neposredno ne zadene, hitro pozabimo na tragedije drugih, tudi vzroki zanje so tam nekeje daleč od nas.

Pravzaprav je naša velika sreča, da ta hip res živimo na enem najmanj rizičnih območij na zemeljski obli. Žal tega ne znamo ceniti, zato pa začnjam bolj razumeti tujce, predvsem Angleže, ki kupujejo opuščene domačije po Goričkem ...

Bomo zmožni to, da je naše bivalno okolje zaenkrat res med tistimi najvarnejšimi, ohraniti?

Egoistično zastavljeno vprašanje. Pravo bi bilo:

Smo Zemljani zmožni narediti boljši svet za vse Zemljane?

Ostajam pri vprašanju, odgovora nimam.

ured-nik

huna

Rudi Omovšek je kleni 81-letni Gorenjec. Je najstarejši izmed dvanajstero otrok. Štiri deklice in osem fantov je privekalo na svet na Omovškovi domačiji v gorski vasici z zgovornim imenom Gozd. Domuje okoli tisoč metrov visoko v vznožju Kamniško-Savinjskih Alp med bujnimi gozdovi. Še kot otrok je pasel živino na Gojški planini in to spet počne. Kot gozdarski tehnik je vzljubil Prekmurje. In oni dan me je povabil po prekmursko:

»Odi se, duša draga!«

Veliko lepega, poučnega, zanimivega ohranja v bistrem spominu Rudi Omovšek iz Kamnika. Pozna celotno Slovenijo, a meni, da prijaznejših, gostoljubnejših od Prekmurcev ni. Z njimi ga danes veže družinsko prijateljstvo, celo botrina.

V Pomurju prvič leta 1945

Štirinajst let mu je bilo, ko je že samostojno pasel govedo na Gojški planini. Moizel je, si sam kuhal in užival v spoznanju lepote življenja. Na tamkajšnji planini so se znašli partizani že leta 1941. Postal je njihov kurir in kmalu partizan. Jeseni leta 1945 pa se znajde kot vojak JLA z Ljubljanske brigade v Veržetu in Lendavi. To je bil pravzaprav KNOJ (Korpus narodne obrambe Jugoslavije). Eni so lovili skrivače, on pa je bil intendant. Skrbel je za prehrano, obleko pripadnikov enote. Vojaško suknjo je slekel v začetku leta 1947 na Ptuj. V deželi ob Muri je bil takrat malo časa in

prihajali zaradi izmenjave strokovnih podatkov gozdarski strokovnjaki iz Zagreba in Ljubljane. Predvsem so se zanimali za nasade črne jelše pri Polani in za borove gozdove na Goričkem.

Na pomembnejših gozdnih območjih so bile logarske hiše. V njih so bivali območni gozdarji. Rudi je tja prihajal po pomočnike.

»Lampe trebej fküp držati!«

Rudi je po značaju zgovoren, samozavesten, radoživ. Prebivalstvu na severovzhodu Slovenije se je kmalu prikupil. V Dobrovniku živi 84-letni gozdarski tehnik Jože Gorza. Nekoč je imel po delovni dolžnosti pregled nad Črnim logom pri Polani, gozdovi na območju Kobilja, Motvarjevca ... Z njim Rudi še danes prijateljuje.

Omovšek je ohranil lepe spomine na srečanja s prebivalstvom. Življenje je potekalo v preprostih cimpranih in s slamo kritih hišah. Ljudje so hodili naokoli bos.

Pastirski stanovi na Gojški planini. Tu preživljata poletja Jožica in Rudi Omovšek.

ni imel pomembnejših stikov s prebivalstvom.

V Prekmurje kot gozdarski tehnik

V Mariboru je končal takratno gozdarsko šolo in se pozneje v poklicu sproti strokovno izpopolnjeval. Postal je gozdarski tehnik. Prakso je opravil na Vrhniki. Leta 1952 pa je bil poslan z dekretom v Mursko Soboto. Takrat so bile gozdarske uprave v Gornji Radgoni, Veliki Nedelji, Lendavi, Mačkovcih in še kje. Sprva je bil normerec pri sečnji. Zaradi bistvene spremembe naravnega okolja je imel precejšnje zdravstvene težave. Zaprošil je za premestitev v gorski svet, a je kar ostal na ravnini. Kmalu mu je gozdarski inštitut Slovenije naložil izdelavo evidence avtohtonih in pozneje posajenih drevesnih sort v Prekmurju, Slovenskih goricah in pozneje tudi na delu Pohorja. Zbrane podatke je vnašal na ustrezne karte. Prej take evidence pri nas ni bilo.

V tistih letih je bila na Tišini gozdarska raziskovalna postaja, kjer je delal. Tja so

A jedlo in pilo se je vedno dobro, danes pripomni Rudi. Pogosto so mu postregli ...dodole. Vabili so ga na kolone.

Nekoč je iskal v Bodoncih ostarelega gozdarja. Doma je bila le stara mati, ki ga je ogovorila: »Odi se! Ideva, ka bova vino vō potegnōla.« V roke mu je porinila šef. Rudi je to napravo prvič videl. Poskuša iz soda potegniti vino, a ni šlo, in ženica mu navrže: »Ve pa trebej lampe fküp držati.«

Na Tišini je bil v tistem času učitelj eden od štirih znanih mariborskih Križmanov. Rudi je hodil z njim po vesnicah obiskovat školnikovce ... Te so ga celo nagovorile, da je nekaj časa pel v soboškem pevskem zboru, ki ga je vodil Vladimir Močan.

Na Tišini je prijateljeval z že pokojnim profesorjem Frančkom Hegedušem, ki je takrat stanoval v tamkajšnjem farovžu. S kolesom se je vozil predavat v soboško gimnazijo. In na Tišini sta bila še učitelja Koltaj in Šadl. Spomini so lepi, a tudi senčni. Nekdo s Tišine ga je zatožil v Ljubljano, češ da je reacionar, ker se je z župnikom pogovarjal na cesti ...

Goričanci napadli z vilami

V tistih letih so na Goričkem na veliko smolarili. Na leto so izcedili iz goriških borovcev tudi 60 ton smole za potrebe Pinusa iz Rač. Referent za to dejavnost je bil Peter Fujs iz Čikečke vasi. Smola so ga klicali domačini. Rudi pravi, da je bil izjemno dobra duša. Omovšek je takrat delal na Goričkem poskuse, kako s pomočjo solne kisline izsiliti iz borovcev izdatnejše smolenje. In iskati je bilo treba še nove dotlej neizkoriščene borovce.

Takratni družbenopolitični sistem je imel popolno oblast nad zasebnimi in državnimi gozdovi in Rudi je Fujsu večkrat pomagal pri iskanju in označevanju primernih dreves za smolenje. Tako sta se nekega dne znašla jugovzhodno od Šalovec. Označevala sta ciljna drevesa. Opazila ju je lastnik gozda z nekaj sosedi. Vrata je hud prepir in domačini so gozdarje pregnali z vihtečimi železnimi vilami. Vpili so: »Ote k vragi!« In gozdarja so ucvrli do svojih koles in z njimi na varno. Primera nista prijavila. In na tisto območje nista več šla.

Tri dni na gostiji

Matjaš Gerenčer iz Strehovec je bil knjigovodja na gozdarstvu v Dobrovniku in je nekega dne povabil Rudija: »Boš pa prišel na gostovanje.« In je šel. Pojedini so trajala tri dni. Veselo je bilo, saj so cigane do onemoglosti fudali. »To se je samo pila in jedlo. Nikoli nisem bil tako zmoran od dobrot,« je poudaril Rudi in resno dodal, da je žal Matjaš lani umrl.

Prijateljevanje v Bodoncih

V tistem obdobju je tako kot Rudi slovenska oblast poslala v Prekmurje trgovca Jožeta Weissa iz Smartnega ob Dreti. Kot tujca v pokrajini sta začela prijateljevati. Jože je bil poslovodja bodonjske trgovine z mešanim blagom. V njej je bila prodajalca domačinka Terezija. Ona se je ljubezen in rodil se je sin Jožek. On Weiss je prosil Rudija za krstnega očca. Krst je bil v rimskokatoliški cerkvi pri Sebeščanu. Jože in Terezija Weiss sta dolgo živita v svoji hiši v Regentovi ulici v Murski Soboti.

Ko so raziskovalno gozdarsko postajo na Tišini leta 1956 ukinili, se je Rudi po 4 letih in pol življenja v Prekmurju odselil v Ljubljano. Delal je na Gozdarskem inštitutu Slovenije. Tam se je poročil z Jožico, doto iz bližine Vač. Sprva sta živela v Ljubljani, sta se kmalu preselila v novo zgrajeno hišo v Kamnik. In Weissovi ter Omovškovi sta danes prijateljujejo, se občasno obiskujejo. Za potrebe svojega inštituta se je Rudi v poznejših letih pogosto službeno mudil v Prekmurju. Vsaki dve leti je opravljal meritve prirasta za pokrajino pomembnejših drevesnih sort. Okoli 16 let je upokoje in zdaj vsa poletja preživita z ženo na Gojški planini, kjer paseta govedo in obujata spomine.

Foto

Franček Štefanc

YU-arhivi še nedostopni

pen jih je odprl

VII.

Ludvik Kovač

Imam občutek, da sem bil povsod zraven, zato je moj arhiv fotografij, ki so nastale ob uradnih ali družabnih dogodkih (slednjih je še posebno veliko), tako obsežen, da mi težko izbral le pet ali šest fotografij. O primernosti njihove objave raje ne bi, zato sem izbral nekaj takih, ki so mi niso neposredno povezane z delom, ki ga opravljam.

To je moja prva ohranjena fotografija nekje iz začetka petdesetih let prejšnjega stoletja. Najbolj sem ga »srak« za časa informbiroja, na orumeneli fotografiji pa je opaziti moj zaskrbljeni pogled v prihodnost.

Posnetek je nastal trideset let pozneje, ko sem že bil več del s pisalnim strojem. Rad sem potoval in bil sem med prvimi Slovenci, ki so obiskali Kitajsko. Čeprav je potovanje trajalo skoraj tri tedne, sem uspel spoznati le delček te velike države. Fotografija je nastala na Trgu nebeškega miru v Pekingu, pred Mao Zedongovim mavzolejem.

Ves čas sem bil novinar Vestnika, po službeni dolžnosti pa sem delal tudi za radio. Dali so mi v roke mikrofona in naredil sem številne intervjuje z običajnimi ljudmi, direktorji, ministri, predsedniki ... Poskusil sem tudi nekoliko drugače. Tale intervjuvanec je iz nekdanje skupne države in sem ga srečal v gorovju nad Jajcem, kjer mi je ostalo najbolj v spominu jagnje, ki smo ga vrteli na žaru. Bila je fešta! Pa da ne bo pomote, jaz sem na fotografiji desno, z mikrofonom.

Nekdanjega ameriškega predsednika Busha tu in tam še vidimo, za Gorbačova skorajda ne slimo več, jaz (v sredini) pa sem še vedno tu in opravljam svoje delo.

O Abrahamu (pa ni bilo tako dolgo nazaj!) je nastala tudi tale fotografija. Bojan Peček in Feri Horvat sta mi v imenu sodelavcev predala kar dva prometna znaka. Zgornji je znak za obvestila, spodnji pa znak za izrecne odredbe.

Tale fotografija pa je že novejša, zato je tudi barvna. Vestnik je praznoval petdesetletni jubilej in upihniti je bilo treba petdeset svečk. Sedanjemu uredniku Janezu Votku (na skrajni desni) sva pomagala njegova predhodnika, Jože Vild (na levi) in moja malenkost.

V prihodnji številki bo svoj arhiv odprla Nevenka Emri.

Še pomnite, tovariši?!

Odgovor na članek

Čas odločitev in dejanj

v 124. številki Pena

Z zanimanjem sem prebral intervju z Iztokom Trčkom, v katerem v glavnem govori o spopadu z JLA na mejnem prehodu v Gederovcih. Ker je v članku veliko netočnosti in neresnic, se kot tedanji poveljnik Teritorialne obrambe Prekmurja čutim dolžnega, da odgovorim, kaj se je v Gederovcih zares dogajalo.

14 let je kar dolga doba v življenju človeka in popolnoma normalno je, da človek v tem času marsikaj pozabi, zato velja določena previdnost, ko dajemo izjave, ki so javnega značaja. Če bi Iztok Trček pobrskal po beležnicah ali poiskal dokumente v arhivu, ne bi povedal toliko netočnosti in neresnic. Najbolj me moti, ker govori, kot da so se proti JLA borili samo miličniki brez sodelovanja kogarkoli. Naj ga spomnim, da je bila vojna za Slovenijo leta 1991 skupni projekt vse države, da pa je oboroženi boj izvajala Teritorialna obramba skupaj z milico ob podpori civilnega dela Ministrstva za obrambo.

JLA je imela v Prekmurju okrog 450 vojakov. 26. junija 1991 je 31. korpus JLA v Mariboru poslal v Mursko Soboto še približno 120 vojakov, 15 miličnikov Zveznega sekretariata za notranje zadeve in štiri carinike Zvezne carinske uprave iz Beograda. Ti miličniki in cariniki naj bi vzpostavili na naših štirih mednarodnih mejnih prehodih prvotno stanje. Nobenih helikopterskih desantnih enot ni bilo in nobenih specialcev iz Niša. Dva helikopterja, ki sta 27. junija 1991 ob 17.20 pristala v Gederovcih, sta pripeljala JLA okrepitev iz Murske Sobote, in sicer dva 120 mm minometa in 15 vojakov. Po ukazu 31. korpusa JLA bi morala priti v Prekmurje tudi oklepna četa s tanki iz 32. mehanizirane brigade v Varaždinu, vendar ji to ni uspelo, ker je Teritorialna obramba blokirala vse prehode čez reko Muro.

Potem ko so miličniki okrepili svoje sile na mejnem prehodu Gederovci, sem 26. junija 1991 ukazal, da zasede obrambne položaje prehoda tudi Teritorialna obramba, in sicer 1. odred TO in 2. vod 1. diverzantskega odreda TO.

JLA je začela položaje v Gederovcih zasedati šele 27. junija dopoldne, in sicer so bili za to določeni vojaki iz stražnic na Petanjcih in Korovcih pod poveljstvom stotnika Kučana. Pripadniki milice in Teritorialne obrambe so lahko le gledali razporejanje vojakov JLA, ker je bilo streljanje in povzročanje incidentov prepovedano.

Popoldne je poveljstvo JLA v Murski Soboti poslalo v Gederovce še vodnika Maksa Vajnhandla z 51 vojniki, vendar se zaradi položajev TO ni mogel združiti z vojniki JLA, ki so že bili na položajih. Ker bi se s tem spremenilo razmerje sil v korist JLA, sem takoj ukazal 2. posebni četi v Vidoncih, da se je premaknila v Gederovce in okrepila položaje TO. Ukaz, da naj TO izvede ognjeni naskok na enote JLA, ki blokirajo mejne prehode, smo dobili 27. 6. 1991 ob 19.40 od Republiškega štaba za TO Republike Slovenije. Ukaz sem takoj prenesel enotam na terenu, ki so ga tudi izvršile. Ker miličniki niso hoteli streljati, sem ukazal prekinitev ognja in o tem obvestil nadrejeno poveljstvo. Po treh urah smo se končno uskladili in ob 22.21 začeli silovito obstreljevati položaje JLA. Pri tem streljanju je bil v nogo ranjen kapetan JLA Ibrahim. Na prošnjo poveljstva JLA smo dovolili vozilu prve pomoči, da je ranjenca 28. 6. 1991 ob 0.30 odpeljalo v bolnico v Rakičan.

Kapetan Kučan se je po začetku obstreljevanja odločil, da se z moštvom obeh stražnic in skupino iz Maribora umakne v stražnico na Petanjcih, skupino Maksa Vajnhandla pa je pustil na položajih. Te položaje sta milica in TO obstreljevali do 3.00 28. junija 1991. Ko se je pričelo daniti, so se začeli pogovori o predaji Maksove skupine. Vojaki so bili vidno prestrašeni, premočeni do kože, premraženi in brez volje za boj, zato so se ob 7.30 predali TO. Pripadniki TO so jim odvzeli orožje in jih vseh 51 z avtobusom odpeljali v prostore dijaškega doma v Murski Soboti, vodnika Vajnhandla pa v zapor v Murski Soboti.

Glavnina TO iz Gederovce je skupaj z miličniki v dopoldanskem urah 28. junija 1991 obkolila stražnico na Petanjcih. Pogajanja o vdaji je vodil major TO Jože Pojbič, ki je angažiral tudi ženo kapetana Kučana. Ker se ni hotel predati, smo položaje okrepili z 82 mm minometi, in ko smo odprli opozorilni ogenj iz pehotne obo-

rožitve, se je kapetan Kučan s 65 vojniki JLA ob 19.00 predal.

Moti me tudi konec članka, kjer je zapisano, da je borcev 10-dnevne vojne vsako leto več. Nasprotno, vsako leto nas je manj, ker so nekateri že umrli. V času 10-dnevne vojne in v času opravljanja varovanja meje smo vpoklicali več kot 3000 Prekmurcev. V Zvezo veteranov vojne za Slovenijo jih je vključenih le nekaj nad 1000 in veliko si jih še ni uredilo statusa veterana, ker nam določene pravice pripadajo šele po 50. letu starosti. Če se v javnosti širi glas, da nas je vsak dan več, je to zato, ker nas je vsak dan več starih in s tem koristnikov pravic.

Sam sem član Zveze veteranov vojne za Slovenijo in tudi Iztok Trček je lahko član te organizacije, saj je sodeloval v vojni za Slovenijo, jaz pa ne morem biti član veteranskega združenja Sever, ker je to policijsko veteransko združenje. Kdo torej širi število veteranskih organizacij?

Edvard Mihalič, upokojeni podpolkovnik SV, poveljnik TO Prekmurja v času 10-dnevne vojne za Slovenijo

akademska slikarka in kiparka

Odraščala sem kot ateistka – verjela sem, le 'v človekove sposobnosti in ni me bilo strah nobenih izzivov. Nikakor pa nisem mogla ploviti, na primer, na očetovo nepopustljivost, ko me je v puberteti zaradi neubogljivosti kaznoval s hišnim priporom. Večkrat sem želela pobegniti, pa so me v mislih ustavili njegovi

Ni mi žal za boleče življenjske izkušnje – zadnja je bila triletno prizadevanje za izboljšanje statusa likovnih umetnikov v Sloveniji, ko sem bila za dve leti izvoljena za predsednico Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov. Ignoranca večine kolegov, na katere vplivajo nekateri 'zunanji': galeristi, kritiki, kustosi, preprodajalci umetniških del in drugi, ki imajo od umetnosti več koristi kot umetniki sami, namerno napačno razumevanje mojih nesebičnih namer in dejanj, podtikanja,

To je ona

Zgodba z naslovnice

Za vse, ki vas zanima, kaj pomeni moja kratka B I T I s Heideggro) pomeni med drugim tudi to: »Kar je bivajoče, ki stoji v razodetosti samega sebe, je resnično. In kar pomeni resnica? Grki pravijo **a-létheia**, **neskritost**; v zahodni evropski filozofije pripada resnica bistvovanju biti. Resnica ni nič več kot kasneje in še danes, lastnost izjave in stavka, ki ju človek izreka in ponavlja O bivajočem, temveč je temeljna izjava bivajočega samega, tega, da bivajoče stoji v razodetosti ali v razodetosti, da je v umetnosti prek del postavljeno v razodetosti; kajti umetnost je **u-DELO-vanje** resnice, razodevanje bitja stvari.

Zgodbe

ki jih piše
žirhenja

Lajos Lippai

Ludvik, doma v Ivanjševcih, je obiskoval osnovno šolo v Domanjševcih, kjer so si Madžari in Slovenci delili šolske klopi. »narabutano« sadje, ušpičili marsikatero pobalinstvo, skupaj vasovali in po koncu druge vojne je Ludvik oblekel uniformo Titove vojske, marsikateri njegov sošolec pa je šel za skrivača prek meje. »Še danes ne vem, kaj bi bilo boljše, ali se takoj podati prek meje ali iti v vojsko. Mene kot domačina je prevzela milica in najprej sem moral v Maribor ter v sosednjo dolino, kjer smo varovali poti. Spomnim se majhne cerkvice na hribu, poleg pa jezera, jaz pa sem z vojaki stražil cesto. Dobil sem povelje, da če se kdo ne ustavi po prvem opozorilu, moram streljati. Slišali smo, kako so v zaledju ves dan in še v praku pokale puške. Mislili smo, da »vježbajo«, in šele pozneje sem zvedel, da so tu pokončali mnogo ujetnikov. Že prej sem videl, da ni vse prav, saj so, ko sem čuval soboške zapore, pokončali enega od mojih tovarišev, ker je tihotapil pisma za kavarnarja Baca. Kavarnarka je povsem neznani ženski, ki je bila zaupnica Ozne, naivno zaupala, kako se dopisuje z možem, kako mož odlaga pisma v skrivališču na stranišču, nato pa jih fant prinaša njej... Nesrečneža so dobili in do smrti potolkli. Tri mesece po tistem, ko sem že bil premeščen v Domanjševce, me je obiskala njegova sestra in s sklenjenimi rokami prosila, naj povem, kje je pokopan. Žal ji nisem mogel pomagati, saj tudi mi nismo vedeli, le toliko so povedali, da naj si zapomnimo, da pred oblastjo nič ne ostane skrito.«

Človek, ki ni ubogal oblasti

»Ja, 1947. leta so me odpeljali v Budimpešto, potem v Beograd, od tam v Ljubljano in po nekaj mesecih sem se lahko vrnil v rojstno vas. Neko noč sem pobegnil nazaj k ženi. Mojim staršem so grozili, da jih bodo izselili, vendar se je počasi vse

»Proti urokom, da vam bo v življenju prihranjeno marsikaj tero zlo, ne kot meni.«

»Težko je živeti v dvomih in se večno spraševati, kje sem zgrešil, zakaj sem sploh šel v vojsko, ... na koncu vseeno postal še sam skrivač, takšen kot tisti, ki bi jih moral loviti. Od doma sem prinesel le to, kar sem imel na sebi, in grenke spomine na zadnji dve leti. Nisem imel nobene fotografije, nobenih dokumentov, osemnajst let nisem videl svojcev, le redka materina pisma so prihajala z veliko zamudo. Hudo je biti tu, čeprav moraš korenine pognati tam, kjer se ti rodijo otroci ...«

Kdo pa so dekleta zala?

Mineva šestdeset let od konca 2. svetovne vojne in spomin mi uhaja nazaj v ta leta po vojni, ko smo v Murski Soboti ponovno oživljali gledališko dejavnost. Po razformiranju Lackovega odreda sem se vrnila v Sobotu. Ne bi bila Niševicerjeva, če ne bi takoj poiskala stikov z igralci amaterji, s katerimi sem sodelovala že pred vojno. Ljubezen do gledališča mi je že dolgo nazaj zanetil oče, ki je bil režiser pri Sokolu. Srečala sem se s sošolci, s katerimi smo v šolskem letu 1940/41 pod taktirko Janka Liške uprizorili Nusičevega Doktorja. To so bili med drugimi Štefan Antalič, Milan Puncer, Vili Gerlec in Judita Hahn.

Spomin na gledališče

Zmislila sem, da bi začetki so bili skromni, vendar Milan Puncer in Edvard Maroje sta uprizorila

nja poskušal tudi v režiji, in Marijo Zrim s soprogom Jožetom, ki je z znanjem in

Opereta Oj to lectovo srce, režiral V. Kukanja, 1957. Na fotografiji med drugimi: Matilda Gašpar, Darinka Skalar, Vili Gerlec, Ante Novak, Edo Perhavec, D. Razdevšek, D. Klemenc, Mera Nadai, Marija Močan in drugi

začela delovati lutkovna skupina, tudi orkester in godba na pihala sta uspešno nastopala.

Gledališčniki smo svojo dejavnost opravljali v domu Partizan. Sledile so uspešne predstave: Planinska roža (opereta), Hasanaginica, Pribelem konjičku, Vzorni soprog in Deseti brat. Predstava Desetega brata je bila na prostem, na dvorišču Parti-

odhajali. Bilo je res doživeto.

Nikomur v Soboti ni ušlo leto 1955. Na prostem, pred vrtcem v ulici Št. Kovača, je bila odigrana Miklova Zala. Bila je bogata in nepozabna. Predstava s petjem, s plesom, z dobrimi igralci in mnogimi statisti, v kateri so nastopali celo jezdec. Konje za to priložnost je posodila vojska.

V letu 1957 je to uspešno obdobje sklenila opereta Oj

to lectovo srce.

Do leta 1963 so sledile predstave Dva ducata rdečih vrtic, Strast pod brestu, Operacija Altmark in nepozabno doživetje gledalcev med predstavo Dnevnik Ane Frank. Profesor Bruno Hartman je v enem od gledaliških listov označil obdobje od leta 1947 dalje kot obdobje posrečene združitve glasbe, petja, plesa, igre in slikar-

stva, ki je razvedrilo in osvojilo ljudi.

Temu obdobju sledi skoraj desetletno zatišje. Oživitvev odrskega dela se začne v sezoni 1973/74 s prihodom kvalificiranih, poklicnih režiserjev (V. Potočnik iz mariborske opere) in mladih igralcev. Avgusta 1981 je bila odprta razstava Gledališka preteklost M. Sobote.

Dragica Juteršnik

Dundo Maroje, režiser Jože Zrim, 1952. Na fotografiji Majda Ferjan, Sonja Meglič, D. Razdevšek, Katica Dolgov, Edi Gregorič, Pavle Jeršin

enotne in ske, ker so mladi, polni elana, in so želeli čimveč. Tudi sama sem v pripravi skupnosti z pripravljala take predstave. Že leta 1947 pa Antalič prvo kvaliteten delo. Veliko punč. Bratka Krefta Občin- to jo je dobro sprejelo. Leta 1948 je bilo ustanovljeno društvo SKUD Štefana Liške, ki je združevalo vse kulturne dejavnosti, od dramatike, lutkarstva, glasbenih skupin do pevskega zbora. Leta 1950 je uspešno nastopila na številnih delovnih in gradnji novo domovi-

spretno roko ustvarjala mas-

Ustavila bi se ob prireditvi Prekmurski teden v času od 24. VIII. do 7. IX. 1952. Na dvorišču stare šole v središču mesta smo pripravili igro M. Držića Dundo Maroje z glavnim igralcem, gostom iz Ljubljane, Pavlom Jeršinom iz Šentjakobskega gledališča. Imeli smo več predstav in zelo zahtevno sceno.

Zanimiva je tudi brošura, ki je bila izdana ob Prekmurskem tednu. Že takrat je bila omenjena gradnja kulturnega doma v Soboti (ki še danes ni zgrajen - op. ur.). Organizatorji prireditve so sklenili, da bo ves prihodek namenjen gradnji doma. Predsednik pripravljalnega odbora Prekmurskega tedna Bela Brglez je takole sklenil uvodni prispevek: »Ta dom bo ponos slehernega Prekmurca, kateremu sta pri srcu kulturni razvoj in dvig kulture prekmurskega naroda.« V tem letu je ze

zana. Bila je odlično odigrana in ravno tako tudi obiskana.

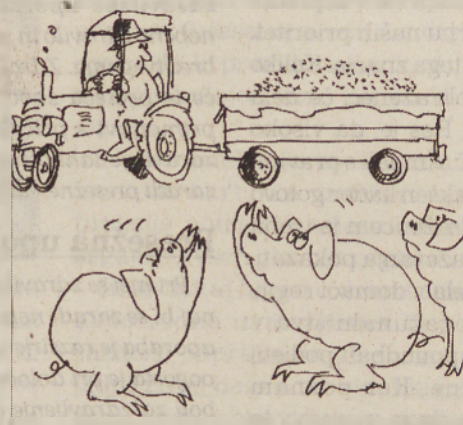
V letu 1954 smo dosegli velik uspeh s predstavo Hmeljska princesa. Posebej jo omenjam, ker so v igri sodelovali dramski igralci, solo pevci, orkester in pevski zbor. Po sklopu glasbenih predstav smo v sezoni 1953/54 uprizorili še igri Kralj na Betajnovi in Mam zelele nitovome?

Kot režiser se v letu 1953 prvič pojavi Vlado Kukanja s predstavo Sveti plamen, naslednje leto pa prijetno preseneti novi režiser, profesor na Gimnaziji, Bruno Hartman z delom Mladost pred sodiščem. Skupaj so igrali igralci SKUD-a Štefana Kovača in dijaki Gimnazije. Režiser je namenil posebno pozornost izgovorjavi, posebnost pa je bil tudi nov pristop. Dvorana z gledalci je bila zdaj istočasno sodna dvorana. Iz nje so igralci med predstavo na oder prihajali in

No julij je za nami. Takšega že dolgo nej bilou. V leti je rado vroče. Letos pa lejko rajši povejmo ka v leti dešč ide. Pa je bar se bole raslo. Še najbole trava. Žetva je tuj več ali menje mijmo. Od cejne pšenice boukše ka nika ne pravimo. Najboukše de ka jo živijna pogej. Naš ati nemre pa nemre razmitti, kak lejko ena žemla košta 80 tolarof. Pa ena vaga 6 dek. Se pravi ka s kile dobiš 16 žemlic. Po 60 tolarof je tou skoro dūrda. Malo menje 960 tolarof. Za kilo pšenice pa kmet dobi 26 tolarof. Se pravi ka če še kilo žemlic kūjpiiti more doj dati 36 kil pšenice. Tou je računica. Samo mi je neka nej jasno. Eto sva z attjon seglij našo pšenico doj pelala. Ka sva vidla? Traktore ka koštajo po 15 pa 20 milijonof. Pa še več. Ka li tej kmetje pouvajo? Ati se je nej mogo pomiriti se nazaj do Bakovec.

F politiki je pa več ali menje se po staron. Tej nouvi še izda menjav-lejo. Samo so se lekar malo preveč zagnali. Zaj so se že med sebof začali menjavati. Pukšiči ka bi naj za sloven-ce po svejti raztepene skrbu, so nej mogli razložiti ka v Ameriki tuj kakši slovenci živejo. Pa sta se prej z Ruplon svadila. Da li? Vej pa Dimitrija nigdar nega doma. Mičo, pa nej naš, liki Mrkaič, ka je bil iber nadzornik ali ka že za naše gospodarstvo, je pa tuj do kraja prišlo, pa je odstopo. Ka je ta nouva opejvana vlada prepomalajsta z liberalizacijof gospodarstva. Tak ne ven zakof se ide. Samo po mojen, si je tou zmisllo. Znankar nešče po noutaj svojega dirigenta špilati. Tudi na finančnon ministerstvi so se gospod sekretar Špiletič odločili ka do se prej več posvetili družini. Pa ka ga več tou ne zantima. Delo državnoga sekretar na finančnon ministerstvi. Odleto z gnejzde ministerstva za javno upravo je še eden državni sekretar Gorazd Perenič. No te edini je pravo, ka je šlo za »zelo oseben spor med njim pa nekdanjimi podrejenimi«. Nej tou zanimivo. Friško njim je prejk prišlo ali boukše povedano prišo. Samo ka bi se pa sekejrali, tou pa nej. Sakši den več direktorof pa menaderof presvejtli ka boukše

stranke kak je SDS, nega na kugli zemelskoj, če ščejo seveda na položajaj postati. No nouvoj vladi pa skoro najbole v nous ide predsednik protikoruptionske komistije Drago Kos. Te njim je za njuf nouvi zakon o nezdružljivosti javne funkcije s pridobitno dejavnostjo razložo, ka je tak napisani ka bi ga lejko mirno imenovali zakon o pospeševanju korupcije. E, moj Drago. Ja ge pa živeš. Vej pa s ten ka so do oblasti prišli, se njim je spu-no dugoletni sen. Pa zaj če je kakši zakonček malo bole naraji napisani, pa ja nika nej. Štiri lejta friško minejo. Pa vrag si ga vedi, ka bou te. Do-tečas pa kak pravijo naša južna brača: »Uzmi sve što ti život pruža, danas si cvet sutra uvela ruža.«

Tri lejta je pa mijmo, od zgraditve nouve rakičanske porodnišnice. No pohištvo prej že monteja. Z opremo je pa še izda nej se gotovo. So pa pred dnevi že bilij v Rakičani predstavniki Guinnessove knjige rekor-dov. Še par dnij nji falij, pa do je lejko fipisali f tou knjigo. Takše porodniš-nice prej na svejti nega. Ka bi gotova prazna sta-la. Tou je pa cejna de-mokracije. F staron pok-varjenon komunističnon sistemi, bi jo že gvušno opremili. Pa oudprli tuj. Pa pevski zbor bi po-pejvo, otroški seveda. Pa v limuzinaj bi se sekre-tari pa ostala kompanija

prpelala. Pa slikali bi se za novine. Pa žrli bi pa pilij. Skratka svinjarija. Vište v demokraciji je pa tou nači. Tu se špara. Pa se gleda na sakši tolar. S štere žepke de f štero žepko več prteklo.

Od podvoza na lendavskoj je tuj gvušno ka bou. Ja no, samo da se še ne vej da.

Vači smo pa lejko na enoj od lokalni televizij vidli propagandni filmček. Še Leni Riefenstahl bi težko boukšega napravila. Komaj zaj smo vidli, kak je Sobotu eden najglavnejši varašov Med Barcelonof pa Kijevon. Si bi radi vlagali v Sobotu. Sobotu de gratala pouleg New Yorka, Londona pa Tokija, še eno finančno središče sveta. Se že vijdin borzo sobočko naprimer, v Šavel centri. Milijoni evrof pa dolarof do se pretakali, pouleg boš pa lejko cote kūjpo pa kakšo kaseto tuj na enoj najlepši tržnici f Sloveniji. Avtobusna postaja sobočka, de prej pri nas v Bakofcaj, ka da na njenon mesti zraso Sobotaland. Pa tak dale pa tak dale. Od kukorce pa pujce-kof, pa da drugič več.

VANJEK

Svet
digitalnih
tehnologijPriložnosti
v informacijski
družbi

Tokrat se bomo nekoliko bolj posvetili regijski oz. lokalni temi. Ne bomo predstavljali računalniških tehnologij, ampak bomo pogledali nas same in naše okolje v luči uporabe in razvoja informacijskih tehnologij. Vsi vemo, kako pomembna postaja informacijska tehnologija v našem vsakdanjem življenju in poslovanju, zato sem že večkrat poudaril, da moramo izkoristiti informacijsko avtocesto, če že nimamo tiste prave.

Prejšnji mesec je bila v M. Soboti okrogla miza na temo informacijskih tehnologij. Na njej smo med drugimi sodelovali tudi predstavniki izobraževalnih in raziskovalnih institucij, predstavniki podjetij, gospodarska zbornica in novinarji. Beseda je tekla predvsem o stanju informacijske tehnologije v naši regiji ter o možnostih in priložnostih te panoge. Vsi smo se strinjali, da je treba biti v Pomurju veliko aktivnejši, če želiš uspeti, saj je panoga zaradi svoje geografske lege regije in dostopnosti v slabšem položaju kot bolj centralne in dostopne regije. Seveda imajo iste probleme tudi druge panoge. Vsekakor je res, da sta tako Pomurje kot tudi Slovenija v bistvu premajhen prostor za pravi razvoj in napredek nekega podjetja.

Trg je majhen, podjetij je precej in tisti, ki niso »pri koritu«, zelo težko preživijo z omejenim krogom strank. Tako tudi naša pomurska računalniška podjetja, večja ali manjša, iščejo možnosti, kako ponuditi svojim strankam dobre storitve. Težava je seveda, dobiti dovolj strank in tudi iztržiti dovolj za svoje storitve. Tukaj seveda pridemo do gospodarske moči regije, kjer je malo strank, ki bi bile sposobne naročiti in tudi ustrezno plačati kakovostno opravljeno delo na tem področju. Zgodi se lahko tudi, da v boju za obstanek podjetja drugo drugemu znižujejo ceno, kar pa za njih dolgoročno ni preveč ugodno.

Potrebno bi bilo tudi več poznavanja in povezovanja, saj bi se tako lahko dopolnjevali in navzven skupaj nastopali večji in močnejši. Kako pa to skupno nastopanje izvesti, pa je seveda vprašanje, ki si ga vsak lahko predstavlja po svoje. Nekateri si želijo le sodelovanja pri posameznem projektu, drugi raje dolgoročno kapitalsko povezovanje. Samo s ponujanjem osnovnih storitev je v naši regiji težko. Treba je ponuditi izdelek s čim višjo dodano vrednostjo, nekaj novega, boljšega, koristnejšega. Tu pa seveda pride v ospredje znanje. To mora biti na vrhu naših prioritet. Nujno je treba zaježiti beg tega znanja. Koliko nam koristi pomurski izobraženec, če dela za podjetje iz Ljubljane? Res je, da visoko izobražen kader stane več. Ampak s pravimi idejami in cilji se vložek v takšen kader gotovo poplača. Prihodnjim izobražencem je treba že v času njihovega izobraževanja pokazati, da res obstaja možnost dela v domači regiji. V času mojega študija računalništva v Mariboru smo slišali le o ponudbah podjetij iz Maribora in Ljubljane. Ker poznam situacijo na fakulteti, vem, da se morajo v to vključiti naša regija, podjetja in institucije. Ko bodo študenti videli priložnost doma ter slišali o uspešno izvedenih projektih in zaposlitvah, bodo doma tudi ostali. Moram pa povedati, da določena podjetja in institucije v tej smeri že delujejo. Stvar je treba v smislu promocije aktivnosti še okrepiti. V tem sklopu je začetek višje šole za informatiko v M. Soboti vsekakor korak v pravo smer. Ker je informacijska tehnologija panoga prihodnosti, se vanjo tudi precej vloga. Tako so možnosti za razvoj precej široke, saj tako država kot tudi Evropska unija podpirata njeno uporabo. Z dobrimi idejami, predlogi in vizijami bomo gotovo lahko uspešno pokazali, da imamo v regiji znanje in strokovnjake z različnih področij ter da z njihovo pomočjo lahko postavimo regijo vsakomur ob bok. To so naredili že drugi in ne vidim razloga, da ne bi uspelo tudi nam.

Dr. Matej Gomboš

Uporaba zdravil
v starosti

Polifarmacija se nanaša na uporabo več zdravil, ki se jemljejo hkrati ali eno za drugim. V preteklosti je veljala za ključno težavo pri uporabi zdravil v starosti. Gotovo pomeni zdravstveno tveganje. V resnici je neželen zdravilski učinek pri starostniku dvakrat pogostejši ob istočasnem jemanju štirih zdravil kot pri jemanju enega. Tveganje se postirinajsteri pri hkratni uporabi sedmih zdravil. Vendar je polifarmacija slabo merilo za (ne)kakovostno predpisovanje. Starostniki imajo ponavadi več bolezni in simptomov, ki se morejo in jih je tudi treba zdraviti z zdravili. Torej ta ne zrcali nujno nepravilnega predpisovanja in uporabe zdravil. Ne pomeni, da se nekaterih zdravil uporabi preveč, ker je število zdravil preslab kazalnik o kakovosti zdravstvene skrbi. Koncept uspešnosti je mnogo boljšan način, kako ovrednotiti zdravilsko uporabo. Tu se zavedamo, da nobeno zdravilo in zdravstveno ukrepanje nista brez tveganja. Zdravilska uporaba je ustrezna, če je preteča škoda sorazmerno majhna v primerjavi s pričakovano koristjo. Uporaba zdravil je lahko neustrezna iz treh razlogov: zaradi presežne, napačne in okrnjene uporabe.

Presežna uporaba

Pri njej se zdravilo uporabi v okoliščinah, ko naj bi se zaradi nepotrebnosti opustilo. Takšna uporaba je razširjena pri starostnikih, posebno pogosta je pri določenih skupinah zdravil, najbolj za zdravljenje okužb, želodčno-črevesnih simptomov, psihičnega nemira in motenj v spanju. Do presežne uporabe pride, ker so starejši bolniki in njihovi svojci vajeni zahtevati zdravila zoper simptome, ki naj se ne bi zdravili z zdravili, predpisovalci pa so nagnjeni k temu, da ugodijo željam, zlasti takrat, ko se morajo spoprijeti z značilnimi pritožbami. Farmacevtsko ukrepanje pogosto spodleti zaradi primanjkljaja informacij ali pomanjkljivega delovnega sistema, ki bi ukrepanje omogočilo. Presežna raba zdravil ogroža starostnike z nepotrebnim tveganjem za njihovo zdravje, družbi pa zapravi omejene zdravstvene vire.

Napačna uporaba

Napačna uporaba zdravil pri starostnikih je resnejši problem. O njej ne govorimo le takrat, ko se uporabi napačno zdravilo. Napačen je lahko tudi odmere, časovni presledki med jemanjem in trajanje zdravljenja s pravim zdravilom. Pri večini vrst zdravilskih terapij obstaja bolj in manj varna izbira za starostnike.

Z našega štedilnika

Pikantni zvitki z goričko šunko

8 rezin tanko narezane goričke šunke, 1 dl točene smetane, 250 g nemastne skute, 20 g margarine, 30 g naribanega svežega hrena, 200 g glavne solate, 1 paradižnik, 1 paprika, 1 čebula, 1 žlica jabolčnega kisa, 3 žlice bučnega olja, sol, poper, sesekljan peteršilj

Smetano stolčemo in damo na hladno. Margarino penasto zmešamo in dodamo pretlačeno skuto ter jo solimo in popramo in vse skupaj dobro premešamo. Dodamo nariban hren in točeno smetano. Solatne liste operemo in odcedimo. Paradižniku odstranimo semenje in narežemo na majhne kocke, enako tudi papriko. Čebulo očistimo in narežemo na kolobarje. Iz kisa, olja, soli in popra naredimo preliv, v katerega vmešamo narezan paradižnik in papriko.

Rezine šunke damo na desko, na katero namažemo skutni nadev, in jih zvijemo. Solatne liste damo na krožnike, prelijemo s prelivom in na vrh solate položimo šunkine zvitke ter dekoriramo s kolobarčki čebule in sesekljanim peteršiljem.

Juha iz stročjega fižola

500 g stročjega fižola, 300 g krompirja, 200 g paradižnika, 100 g čebule, česen, sončnično olje, 1 žlica mehke moke, 8 dl jušne osnove, sol, poper, drobnjak

Na
lekarniški
tehnici

Predpisovalcem

pogosto spodleti izbrati najboljše zdravilo za starejšega bolnika, dodatno pa jim tudi ne uspe najti pravega odmerka in odmernega režima v luči fizioloških sprememb v starosti. Več ameriških raziskav kaže, da skoraj vsak peti starostnik, ki se zdravi doma, dobi zdravilo, ki ga eksperti ocenjujejo kot neprimerno. V negovalnih domovih kar štirideset odstotkov bolnikov dobi neustrezna zdravila in deset odstotkov dobi dve ali več neustreznih zdravil istočasno. Do takšnih napak pride, ker predpisovalci ne upoštevajo bolnikove starosti in posebnosti geriatričnega predpisovanja. Nekatera zdravila v prosti prodaji so veliko tveganje za starejše, ker so opozorila nezadostna, kupci pa nepazljivi. Farmacevti ne ukrepajo ustrezno, če niso vključeni v prosto prodajo, kajti ne zavedajo se bolnikovega celostnega zdravilskega profila. Napačna uporaba zdravil pri starostnikih pomeni zelo veliko tveganje. Podvoji možnosti za padeč, ki pripelje do zloma kolka, zveča pogostost zmedenosti po operaciji, izzove srčno popuščanje in ledvično popuščanje, poslabša depresijo, povzroči zaprtost in zveča želodčno-črevesne krvavitve. Običajni so naslednji neželeni učinki zdravil: motnje pri hoji, manjša vitalnost, težave pri uriniranju, moten vid, suha usta in položajna hipotenzija. Glede na klinične izkušnje zdravilska toksičnost vpliva na »opravilno sposobnost starejših ljudi.

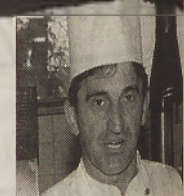
Okrnjena uporaba

Ta je še slabo raziskana. O njej govorimo takrat, ko bi se zdravilo moralo uporabiti, a se ne. Obstajajo zdravstvena področja, kjer so zdravila brez razloga premalo v rabi. Raziskave kažejo, da se pri starejših premalo zdravijo depresija, inkontinenca, in srčno popuščanje, v preventivi pa je premalo cepljenj proti pnevmoniji in gripi. Okrnjena raba zdravil na teh področjih ne privarčuje denarja, ampak povzroči negativne izide, vključno s potrebo po dražjih zdravilih, zdravljenju v bolnišnicah in drugih ustanovah ter rehabilitaciji.

Opozorilo

Besedilo opozori na sistemski problem zdravljenja z zdravili pri starostnikih v razvitem svetu in ne pove nič o zdravilskem zdravljenju v konkretnih zdravstvenih okoljih.

Janez Špringer, mag. farm.

Janez Gjergjek,
vodja kuhinje
hotela Radin

V zelenjavno osnovo damo očiščen, opran in na majhne koščke narezan stročji fižol ter krompir, solimo, popramo in kuhamo približno 20 minut. Nato dodamo olupljen in na kocke narezan paradižnik. Posebej na olju prepražimo sesekljano čebulo, moko in česen, dodamo juho in nekoliko prevremo. Juho nalijemo v skodelice ali krožnike, potresemo z drobnjakom in ponudimo.

Telečja ruladica z brusničnimi
cmoki s pivsko omako

4 telečji zrezki po 150 g, sol, poper, olje za pečenje

Nadev: 70 g teletine, 1 dl sladke smetane, 1 beljak, 50 g belega kruha brez skorje, 3 žlice ledu, sol, poper

Pivska omaka: 2 dl piva, 1,5 dl telečje osnove, 1 žlica masla

Priprava za nadev: 70 g sesekljane teletine dodamo beljak, sladko smetano, majhne kocke belega kruha, kocke ledu in vse skupaj sesekljamo v mešalniku. Na koncu nadev solimo in popramo ter postavimo na hladno. Zrezke prekrijemo s prozorno folijo in potolčemo. Zrezke premažemo s hladnim nadevom in zvijemo ter spnemo z zoborebcom. Ruladice solimo in popramo. Z robom obrnemo navzdol jih zložimo v ponev in na vročo olju z vseh strani opečemo. Nato jih v ogreto pečico in pečemo še dobrih 10 minut.

V kozici povremo pivo do polovice zalijemo s telečjo osnovo in omako. Vstavi mo z maslom. Gotovo omako polijemo s toplim krožniku, na katerega položimo ruladico. Jed okrasimo z listom bazilike.

Brusnični cmoki

250 g kuhanega krompirja, 2 žlici moke, 1 jajce, ščepec soli, ščepec naribanega muškatnega oreščka, 40 g brusnic, 20 g masla

Kuhan olupljen krompir drobno namočimo, dodamo moko, jajce, topljeno maslo, malo solimo, dodamo ščepec muškatnega oreščka in vse sestavine hitro zgnemo v testo.

Na pomokani deski testo razvaljamo in razrežemo na enake kvadrate. Na vsako testo damo žličko brusnic, nato pa oblikujemo cmoke. Cmoke damo kuhati v vrelo posoljeno vodo. Ko priplavajo na površino, jih pokrijemo in kuhamo približno 5 minut. Kuhane poberemo s penovko iz vode in jih odcedimo ter ponudimo k telečjim ruladicam.

Jabolčni praženec

5 dl mleka, 300 g moke, noževa korica, pecilnega praška, 100 g sladkorja, 4 jajca, vrečka vanilijevega sladkorja, malo soli, olje za pečenje, 1 žlica masla, 2 jabolki, 1 žlica rjavega sladkorja

Jabolka olupimo, narežemo na rezine, damo v ponev in z rjavim sladkorjem karameliziramo ter pustimo na toploti.

Za testo gladko zmešamo moko in maslo, dodamo sladkor, pecilni prašek, vanilijo, sladkor in malo solimo. Rumenjake ločimo od beljakov in stepemo čvrsti sneg. V sneg vmešamo rumenjake, nato pa sneg s stepenimi rumenjaki. Testo zlijemo v ponev, segrejemo na 200 °C. Testo približno 5 minut na vroče olje in pečemo približno 10 minut. Nato ga obrnemo še na drugo stran in pečemo še 10 minut. Pečenega vzamemo iz peči in z vilicami raztrgamo na majhne koščke. Na koncu dodamo pripravljeno jabolko in vse skupaj še enkrat pretresemo. Praženec damo na tople krožnike in posipamo s cimetovim sladkorjem v prahu.

**Besede
mode**

Gojitev in spravilo zelišč

A close-up photograph of a bouquet of flowers, likely a wedding bouquet. The bouquet is composed of various white flowers, possibly roses and hydrangeas, interspersed with green foliage. Several long, white ribbons are draped over the bouquet, adding a decorative touch. The background is blurred, suggesting an outdoor setting.

Olga Varga

Če opazite podobne težave, je potreben temeljit pregled omenjenih živcev, zato Vam predlagam, da se s svojim osebnim zdravnikom dogovorite za specialni pregled. Ker pa je odgovor na Vaše vprašanje zelo zahteven in potreben temeljite obdelave, saj boste le na tak način dobili celostno sliko vašega problema, bo nadaljevanje odgovora objavljeno še v naslednji številki Pena.

HOROSKOPEN

Za mlade od 6. do 96. leta, ki priznavajo ljubezen

(20. II. - 20. II. 1944)

Rezultati splošne in poklicne mature

V pomurskih šolah letos veliko zlatih maturantov

Višje in visoke šole že pripravile seznane sprejetih kandidatov

Maturanti splošne in poklicne mature so že nestrpno pričakovali rezultate. Te je prejšnji teden objavilo šolsko ministrstvo in skupaj z Državnim izpitnim centrom ugotovilo, da je letos uspeh sicer nekoliko slabši kot lansko leto. Kljub temu pa nekatere pomurske srednje šole beležijo kar višje število zlatih maturantov.

Celje je bil letošnji uspeh na splošni maturi nekoliko slabši kot lansko leto, letos je bilo uspešnih 81,5 odstotka dijakov, lansko leto pa je bil šolski minister Milan Zver ocenil kot zadovoljivo. Med letosnjo kot lansko leto pa je pri poklicni maturi, kjer je bilo letos naprednih 87 odstotka tistih, ki so jo opravljali prvič. So pa tudi toliko boljši dijaki na poklicni maturi, kar se tiče najuspešnejših. Vseh zlatih maturantov so morali doseči od 30 do 40 točk, letos pa 249. Od tega je torej 34, doseglo 22 točk, kar je eden več kot lani.

Pohvale pa bo dobilo tudi 212 kandidatov (lani 139) poklicne mature, ki so dosegli izjemen splošni uspeh, in sicer 22 oz. 23 točk.

Pri nabiranju točk so bili letos uspešni tudi pomurski dijaki, saj imamo tokrat kar štirinajst zlatih maturantov pri splošni maturi in devet pri poklicni. Kar sedem jih je bilo najuspešnejših na ljutomerski gimnaziji, kar je tudi na njihovi šoli največ doslej. Med temi sta dosegli vse možne točke dijakinja Staša Tkalec in Tanja Dominko. Drugi zlati maturanti pa so še: Matej Holc, Tamara Muhič, Jasmina Golc, Katja Kustec in Samo Prelog. Prav tako največ doslej jih

imajo na Gimnaziji v Murski Soboti. To so: Iztok Štefanec, Jernej Celec, Tadeja Kisilak, Sana Koudila, Andreja Nemec in Nastja Simonič. Enega zlatega maturanta pa imajo tudi na Dvojezični srednji šoli v Lendavi, to je Dominik Zver, ki je tudi dosegel vse možne točke.

Kar se tiče poklicne mature, pa so prejeli pohvale kot zlati maturanti Nives Stanek, Helena Vargazon, Mateja Podgorelec, Katja Ohman, Nina Kosi, Nadja Horvat, Valerija Skrt in Lidija Bedenik, ki so končale program predšolske vzgoje na ljutomerski gimnaziji, ter Danijel Škafar iz Srednje

zdravstvene šole Murska Sobota.

Prijave za jesenski rok splošne mature so potekle 25. julija. Pisne izpite bodo kandidati opravljali med 24. avgustom in 10. septembrom, do 7. septembra pa bodo šole izvajale tudi ustne izpite. Z rezultati jesenske splošne mature bodo kandidati seznanjeni na šolah do 23. septembra. Kandidati, ki želijo popravljati in izboljševati rezultate poklicne mature, in tisti, ki želijo prvič opravljati poklicno maturo jeseni, pa so se morali prijaviti na svoji šoli do 10. julija. Pisni del bo med 24. in 29. avgustom, ustni del pa med 30. avgustom in 7. septembrom. Rezultati jesenskega roka poklicne mature bodo znani 9. septembra.

Letos je za vse uspešne maturante na univerzah in drugih samostojnih visokošolskih zavodih na voljo 16.385 vpisnih mest za redni in 8.409 za izredni študij. Visokošolska prijavna služba je 27. julija pripravila seznane sprejetih kandidatov, ki bodo o tem obveščeni po pošti na domači naslov. Takoj po končanem izbirnem postopku bodo objavljeni podatki o še prostih mestih. Prijavna služba jih bo po izteku roka za vpis sprejetih v prvem roku, to je 30. avgusta, dopolnila in jih objavila na svojih spletnih straneh, na oglasnih deskah visokošolskih zavodov in v dnevnem časopisju. Druge prijave za vpis bodo kandidati lahko oddali od 30. avgusta do 8. septembra.

Za izobraževanje na višjih strokovnih šolah pa je razpisanih 9.762 mest. Izbirni postopek za te šole poteka v Višješolski prijavni službi. Izidi so bili znani 26. julija. Z drugo prijavo za vpis se bo mogoče prijaviti od 1. avgusta do 6. septembra.

C. K.

Vaše pesmi

Drobni metuljčki

Ko drobni metuljčki se prikradejo in te v želodcu ščipajo, zvečer so v glavi, sanje kradejo, ti nemirno v postelji ležiš, zakaj še ne spiš, nekaj je narobe, a tajiš, ker priznati ne želiš, da po nekom hrepeniš. Vem, jaz vem, kako je to, ko hormoni polni energije so, ljubezen potrka na srce, življenje narobe postavi se, preveč občutkov srce drhti, glava med oblake si želi. Drobni metulji ljubezen so, ščegetajo srce, dušo in telo, ne, ne upiraj jim se, naj v prsih dehtijo rožice. Ker ljubiti je lepo, če ljubiš, ljubezen vrnjena bo, zato zapomni si to, pusti, naj metulji letajo, ker oni so del tega sveta, brez njih bila bi tema.

Sonja

Rohnenje medsvetov

Ladja, polna misli najtemnejših grobov, poslušaj prebujanje rohnečih medsvetov.

Tema glasu rohnenja požira greh, neutrudno kljubuje usodi globin.

Trupla roteče kričijo, se dušijo v kesanju, ihtijo v grobovih, trohniijo ...

Valerija

Vaša čustva

Čakam te vsako noč. V tihoti misli k tebi beže, čutim ob sebi tvoje dlani, čutim poljube tvojih ustnic, slišim tvoj smeh. So le sanje, da si to ti? Nekje zaprte so tvoje oči, nekje počiva tvoje srce. Sanjaš o meni, me tiho vabiš, danes k tebi ne more srce, predalet je peš v tvoj objem. Sanjam, sanjam, moja ljubezen, danes so sanje, jutri ljubezen.

Sonček

»Mednarodna matura se spleča«

Vse poteka v angleškem jeziku, maturitetnih predmetov je najmanj šest

Kramar je pred kratkim naredila, da je maturo opravila z odlično. Ne gre pa spregledati dejstva, da ni opravljala klasične mednarodne mature po programu od slednje precej razlikuje. Prvi dve leti je študirala v Gimnaziji Murska Sobota, nato pa se je vpisala na 2. gimnazijo Maribor, kjer poleg angleške gimnazije v Ljubljani študira omenjeni program. S šolo smo se pogovarjali o predmetih mednarodne mature.

Kakšna je mednarodna matura in katere prednosti ima ta program? Še ena in mednarodna matura poteka v angleškem jeziku. Izid lahko tudi več, obvezni predmeti pa so slovenščina, angleščina in matematika. Tri je razlik na višjem nivoju. Delo na naravoslovne predmete (sociologija, ekonomika, biologija, kemija) ter angleščina, nemščina ali francoska. Mednarodna matura je prava pravzaprav povsod enaka. Rezultati so zato priporočljivi z drugimi državami, kar pomeni, da tuje fakultete. Imam veliko prijavitelj na Cambridgeski in drugo priznane univerze. Druga prednost je tuj jezik, saj ga naučiš mnogo bolje, saj

ga uporabljaš pri pouku.

Katera matura je po tvojem mnenju dijakom prijaznejša, kakšni so maturitetni izpiti in zakaj si se odločila zanjo?

»Želela sem pridobiti več znanja, ga izpopolniti na tistih področjih, ki me zanimajo in ki mi veliko pomenijo. Kasneje sem ugotovila, da se je izbira splečala, tudi odnos profesorjev do dijakov je zelo dober, večji poudarek je na praktičnem delu, na izobraževanju v laboratorijih in raziskovanju. Matura je sestavljena iz različnih testov, pri slovenščini in angleščini se opravlja tudi ustni izpit. Izbereš si neko temo, poveš nekaj o njej, nato te izpraša še profesor. Vse se posname in posnetek se kasneje pošlje v Bruselj in tudi v druge države na ocenjevanje. Pisni deli se razlikujejo od predmeta do predmeta. Pri nekaterih med štirimi danimi odgovori izbereš pravih, pri drugih pa odgovarjaš na vprašanja. Sama bi rekla, da je potrebno res zelo veliko dela, truda, tudi časa, ko presediš za knjigami, ko se pripravljáš na mednarodno maturo. Lahko bi rekla, da je dela nekoliko več kot pri klasični maturi. A na koncu vseeno ugotoviš, da se nekako spleča, saj so možnosti, ki ti jih ta program ponuja, res tako velike, da ti potem na koncu ni žal vloženega truda.«

Rezultate pa ste dobili prej kot

Z odliko maturirala po programu mednarodne mature

pri klasični maturi. Kakšni so bili in katero fakulteto si izbrala?

»Rezultate smo dobili 6. julija. Bilo je zanimivo, ker smo jih prejeli po internetu. Vsak je imel svojo kodo, tako da si potem v velikem pričakovanju samo pritisnil na tipko na tipkovnici in zagledal svoje rezultate. Na srečo so bili moji dobri, končala sem z odličnim uspehom, zmanjkali pa sta mi dve točki za zlatega maturanta, ampak vseeno je ugodna pretvorba v klasično maturo, po kateri imam 33 točk od 34. Izbrala pa sem fakulteto za farmacijo. Najprej se je bilo treba prijaviti v Ljubljano, želim pa nadaljevati v Gradcu, tako da sem prijavo poslala tudi tja. Rada bi se izpopolnila tudi v nemškem jeziku, saj je znanje jezikov dandanes zelo pomembno.«

Iztok Štefanec

Odličnjaki in izjemni športniki OŠ Puconci

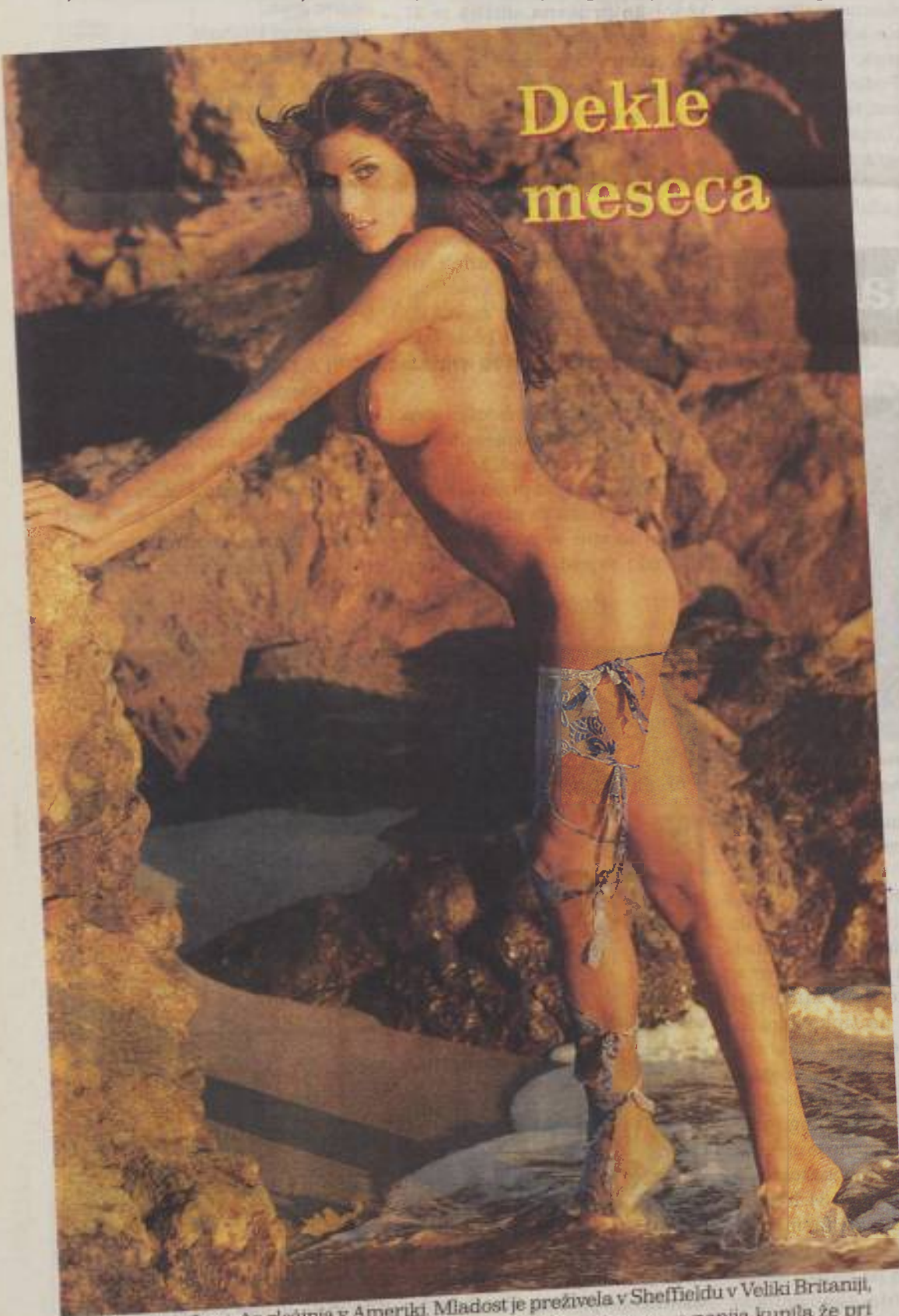
Prva vrsta: župan Ludvik Novak, Martin Podlessek, Vanja Vrečič, Tadeja Lončar, Ksenija Duh (dobitnica zlatega priznanja iz nemškega jezika), Elza Zrinski (učiteljica); druga vrsta: Janez Lipič (pomočnik ravnatelja), Nada Bačič (učiteljica), Dominik Škraban (učenec, ki dosega izjemne športne rezultate), Dario Ostojčič, Matej Fujs (učenec, ki dosega izjemne športne rezultate), Petra Franko, Nina Šoš, Jasna Vovk (učiteljica), Ernest Nemec (ravnatelj), Majda Vrečič (pedagoginja). M. C.

Vdih za 59 svečk

Na poti v škotsko mesto Gleneagles, kjer so se srečali državniki osmih najbolj razvitih držav in ruski predsednik Putin, se je ameriški predsednik George W. Bush ustavil na Danskem, kjer ga je sprejela tamkajšnja kraljica Margarethe. S soprogo Lauro sta prenočila v kraljičinem dvorcu Marienborg, kamor mu je zgodaj zjutraj prišel čestitat za 59. rojstni dan danski premier Anders Fogh Rasmussen. Prinesel mu je torto v obliki kavboja – Bush je Teksašan –, priložnostni ansambel pa mu je pod oknom zaigral Happy Birthday. Še isti večer je slavljenču v čast priredila svečano večerjo tudi kraljica. Tudi ob tej priložnosti je dobil ameriški predsednik torto – tokrat »navadno« okroglo –, na kateri je bilo 59 svečk. Globoko je vdihnil in jih vse – z majhno pomočjo kraljice – tudi upihnil.

Dekle meseca

Victoria Lucci, Angležinja v Ameriki. Mladost je preživela v Sheffieldu v Veliki Britaniji, kjer si je prosti čas najraje popestrila z jahanjem. Mama ji je prvega ponija kupila že pri devetih letih. Potem je rekla, da bi bila rada manekenka, pa ji je mati odvrnila, da jahanje in manekenstvo ne gresta skupaj. Pri sedemnajstih se je morala odreči poniju in oditi na Japonsko – zaradi manekenstva. Tako se je začela njena življenjska zgodba...

Dokazala, da se sanje uresničijo

Marija Šarapova – posnetek v reklamne namene za sponzorje

V All England Clubu, kjer se britanski milijonarji v odmorih med teniški dvoboji sladkajo s smetano in jagodami, se je v teh dneh vrtela tudi Marija Šarapova – sibirski tigrice, kot ji pravijo. Dekle je staro šele osemnajst let, vendar se obnaša in daje izjave kot stara profesionalka: »Mislim, da moj poraz proti Venus Williams ni kakšna tragedija. Igrala sem dobro, vendar je bila moja nasprotnica boljša. Ni mi pustila, da bi igrala bolje. Nekaj podobnega se je zgodilo lansko leto, ko sem igrala proti njeni sestri Sereni. Vendar je bil takrat Wimbledon moj.« Lanskoletna zmaga na Wimbledonu ji je prinesla 660.000 funtov (približno 201 milijon dolarjev). K temu znesku je treba dodati še najmanj toliko za nagrade sponzorjev. Tudi drugo mesto letos je dobro plačano.

Maša, kot jo od malega kličejo starši, ima kljub svoji mladosti zanimivo pot, ki jo je pravzaprav začrtal njen oče. Po černobilski katastrofi so zapustili mesto brez ficka v žepu. Oče, naftni inženir, je dobil službo v nekem mestu v Sibiriji. Maša je odrasčala v težkih razmerah, vendar je že zgodaj pokazala, da ne bo

ostala samo pri talentirani igralki tenisa. Oče je zmogel toliko, da je uredil vse formalnosti in se spet brez denarja in poznavanja jezika z družino odpravil v Ameriko. Za njo je zvedela Martina Navratilova in z njeno pomočjo je prišla na

na. Porsche, vreden milijon dolarjev na primer, je bila menila kot pomoč otroku, ki je žrtvam muslimanskega terorističnega napada na šolo v Beslamu. »Tenis je steza mojih priložnosti, vendar ni nujno

Marija Šarapova – na teniškem igrišču. S svojo gracioznostjo in postavo odstopa od robustnih kolegic

znamenito Academio Bollettieri. Na njej je dekle zraslo v vitko plavalasko z manekenski merami (183 cm, 59 kg).

Kljub medijskemu pompu in vrtenju sveta okrog nje je Marija ostala skrom-

važnejša v mojem življenju. Moja družina, zdravje, to sreča. Ko sem na terenu, pa hočem zmagati,« pravi Maša in očitno je, da ji slava in bogastvo zaenkrat nista zmešala glave.

Zanimivo jo bo gledati spremljati.

Nova ljubezen

Tudi žalost in bol po izgubljenem očetu, ki je umrl 6. aprila, ne moreta ustaviti monaške princese Stephanie in njene nove ljubezni. Dekle je februarja dopolnilo štiriideset let in zdaj strastno ljubi nekega Mathieuja. O novem srečanju se ve le to, da je natakar v Monte Carlu, da je star 26, da ni poročen, vendar ima nezakonskega otroka. Stephanie je strastno zaljubljena in se s svojim izbrancem cele dneve cvre na soncu plaže v Cap d'Ailu nedaleč od Monte Carla, na veselje papircev seveda.

Princesa in njen »novi« na plaži v Cap d'Ailu

Bob Geldof nobelovec?

Zaradi koncertov Live Aid, ki naj bi velike sile spodbudili, da spremenijo svet, v katerem živimo, in da ustavijo neverjetno smrtnost otrok predvsem v Afriki – 30.000 vsak dan –, je svet vsaj za trenutek postal eno. Združila ga je pop in rock glasba z desetih koncertov po svetu, ki jih je prenašalo 140 držav vsega sveta. Zdaj je vodilni britanski tabloid Sun predlagal, da bi irski rocker, ustanovitelj in glavni organizator Live Aida, Bob Geldof dobil nagrado za mir za leto 2006. »Vse to je ustvarjeno zaradi njegove predanosti, energije, vizije in hrabrosti,« je zapisano v predlogu.

Seznam slavnih imen posameznikov in ansamblov, ki so sodelovali na tej veliki humani prireditvi, je dolg. Naj jih naštejemo nekaj: U2,

Sine, Madonna, sir Paul McCartney, Robbie Williams, Coldplay, Annie Lenox, David Beckham, Black Eyed Peas, Bjork, The Pet Shop Boys ... Med sodelujočimi je bil tudi dobitnik nagrade Nelson Mandela, ki je nastopajoče v začetku koncerta takole ohrabil: »Naloge ne bo lahka, vendar od vas zahtevam, da povzdignete svoj glas za humanost!«

V službi krone

Planovanju v študentskem življenju, ne ravno redkih in samostojnih potovanjih je končno prišel čas, da spozna čare pa tudi obveznosti kraljevskega mesta. Za začetek se je znašel v vlogi predstavnika krone v Novi Zelandiji. Njegova desetdnevna potovanja se je začela v glavnem mestu Wellington. Tam je že na začetku, ko je izstopil iz letala. Resna in resna obleka sta presenetila številne navdušence, ki so ga prišli pozdravit. Tudi rokovanje s tamkajšnjo premiero Helen Clark je bilo na nivoju. Da ne bi vse potekalo uradno in smrtno resno, se je vmes udeležil tudi v ragbyju in celo nekaj časa igral v dresu ene od predstavnic neznega spola pa so občudovale njegovo lepotno v rdečem klubskem dresu. Na koncu tekme so se igralci okrepčali v bližnjem lokalčku, kjer je William s svojo preprostostjo in izvirnimi dovtipi. Da ni bil samo športnik, ampak je tudi ekološko osveščen, je William pokazal naslednji dan, ko je pred zgradbo državne uprave posadil drevo, ki naj bi bilo trajni spomin na njegov prvi obisk v daljni Novi Zelandiji.

S 23 leti je William prvič uradno predstavljal britansko krono zunaj države. Sam, brez očetove prisotnosti, je dolžnost dostojno opravil in očaral svoje gostitelje. Fant le ima nekaj po svoji materi!

Vojna je končana

Priljubljeni spor dveh ameriških mega zvezd, Mariah Carey in Jennifer Lopez, ki je trajal od leta 1999, je končno zglajen, mediji pa glasajo druge kosti. Začelo se je pred petimi leti, na začetku njune kariere. Takrat sta hkrati objavili nove albume, ki so takoj postali hit. Do spora je prišlo, ko je Mariah Carey ugotovila, da ti dve pesmi na albumu Jennifer Lopez zelo podobno tistima, ki ju je ona sama objavila na naslednjem albumu. Mariah je postala »popoln«, ko je Mariah

zvedela, da je Jennifer dobila skladbi od njenega nekdanjega soproga. Od tistega dne sta si dejansko postali smrtni sovražnici in druga druga nagajali, kjer se je le dalo. Danes sta obe srečni v karieri, nekdanje sovraštvo pa je zbledelo – nihče ne ve, zakaj, verjetno pa zaradi časa, ki je preteklo od takrat do danes. Spet ob istem času je izdala Mariah nov album, Jennifer pa posnela nov, uspešen film. Obe zdaj samozavestno izjavljata in se sprašujeta, ali je tisto pred časom imelo smisel.

Plavalasa Mariah Carey ...

... in Jennifer Lopez

Obisk v bolnišnici

Avstralska pop zvezda Kylie Minogue očitno dobro okreva. Potem ko so zdravniki ugotovili, da ima raka na dojki, je vložila vse napore, da ga premaga. Po operaciji v maju je bila na intenzivni terapiji in za nekaj časa zapustila odre ter se posvetila sebi. Počuti se odlično, kar je dokazala v začetku meseca, ko se je prvič po daljšem času pokazala v javnosti. V rojstnem Melburnu je obiskala otroški onkološki oddelek kraljeve bolnišnice in hrabrila mlade bolnike, med katerimi je tudi osemletni Brodie.

Se bo spet poročila?

Na Havajih, v istem kraju, kjer se je pred tremi leti poročila z igralcem Nicolasom Cageom – od njega se je ločila že po štirih mesecih zakonskega življenja –, se pevka Lisa Marie Presley (37) spreha z novim fantom. Tokrat je izbrancem Michael Lockwood, kitarist v bendu, ki jo spremlja na njenih koncertih.

Aprila je izdala novi CD z naslovom Now What, zdaj pa se je znana pevka in hčerka še bolj znanega očeta, Elvisa Presleya, podala na ameriško mini turnejo. Seveda jo spremlja tudi kitarist Michael, ob njem pa igra basist Danny Keough, njen prvi soproga.

Novi CD je uspešen, saj se je že povzpela na deveto mesto ameriške glasbene lestvice, za zaljubljenca pa pravijo, da sta se verjetno skrivoma zaročila, saj v zadnjem času Lisa Marie nosi prstan, ki ga pred turnejo ni bilo videti na njeni roki.

Lisa in zaročenec (z belo kapo na glavi) Michael Lockwood

Bralci Péna se predstavljajo

Martin Horvat z Ivanec

Živi za plastiko, trto, gasilstvo, knjige ...

Popotnika, ki kaj potrebuje ali poizveduje na Ivancih, kraj spada v KS Bogojina, tam blizu pa je velika gramoznica, običajno napotijo k Martinu Horvatu - Tineku. Vrsto let je že namreč aktiven v vaškem odboru (še prej v KS), ki mu je do pred kratkim tudi predsedoval, in v gasilskem društvu, ki ga je prav tako vodil določen čas. Poleg tega je običajno doma, v delavnici, kjer se ukvarja z izdelavo plastičnih predmetov. Ob vsem tem ne bi

pričakovali, da je velik ljubitelj knjig, da piše celo pesmi, da osvaja visoka priznanja za svoje vino, ki ga prideluje v Filovskih gorica, da je tudi velik ljubitelj rož in ptic ter da uživa v petju.

V delavnici

Ondan, ko sem ga poklical in izrazil željo, da se dobiva zaradi njegove predstavitve, mi je vljudno predlagal, če lahko pridem kdaj drugič, ko bo imel več časa, da bova na

primer lahko skočila tudi v njegove gorice, kjer bi mi rad pokazal in povedal nekaj zanimivega. Seveda sem se strinjal. Ob dogovorjenem dnevu sem ga našel v domači delavnici za proizvodnjo izdelkov iz plastične mase. V rokah je nekaj držal.

»To je nosilec koluta za varilni aparat. Izdelujemo pa še tuljave, obroče, zatezne matice, držala za varilne maske, obročke, podložke, ohišja ventilatorjev in drugo. Z redno obrtno dejavnostjo sem začel leta 1974, potem ko sem se za stalno vrnil iz tujine, Avstrije in Nemčije, kamor sem odšel leta 1969, da bi zaslužil dovolj denarja za nakup opreme, ureditev delavnice in druge potrebe pri hiši oziroma na kmetiji. To mi je v glavnem tudi uspelo. Prej pa sem imel le en starejši stroj, ki sem ga leta 1968 kupil od ženinega brata Jožefa Špilaka iz Noršinec, kjer sem si tudi pridobil praktično znanje za to dejavnost. On mi je v začetku pomagal tudi pri samostojni obrti. Včasih sem celo kaj delal zanj. Nekaj let je bila redno zaposlena v proizvodnji tudi žena Amalija, zdaj pa prihaja čas, ko bom prepustil obrt sinu Janezu, saj sem že med tistimi, za katere velja, da nimamo časa. Saj veste, na kaj mislim?«

Najlepše je v gorica

Tinek, kot mu pravi žena in tudi večina, kdor ga pozna, se

je rodil pred 65 leti v Bratonicah in po končani osnovni šoli v Beltincih končal še 3-letno izobraževanje v zimski kmetijski šoli.

»Naučili smo se skoraj vse, kar je moral znati kmet. No, doma zame vseeno ni bilo dovolj kruha, zato sem šel med zidarske vajence; leta 1965 pa sem se poročil in se podal za zeta na Ivance, kjer me je čakalo delo na 10-hektarski kmetiji. Delo na zemlji, zlasti v hlevu pri živini, me je veselilo tudi potem, ko sem postal obrtnik. In še zdaj obdelujemo njive. No, zame je seveda najlepše v gorica.«

Ob koncu pogovora sva res skočila tudi tja. Najprej sem moral poskusiti nekaj njegove dobre kapljice. Da je zares dobra, pričajo številna priznanja na ocenjevanjih vin; tako tudi zlata medalja za chardonnay letnik 2003, za katerega je prejel 18,70 točke, kar je bila najvišja ocena v Prekmurju med vsemi vini normalne trgovine. Tisto »nekaj zanimivega« pa je bil tram na terasi oz. nekoliko skrito mesto pod streho, kjer si je lani par kosov spletel gnezdo.

V naši delavnici za proizvodnjo izdelkov iz plastike izdelujemo kolute, tuljave, ohišja, obročke in še marsikaj drugega za Varis Lendava, Agis Ptuj, Ino Brežice, Liv Postojna idr.

»Večkrat, ko sem sedel tukaj, sva se spogledovala s ptičkom. On je vmes vzletel in se vrnil s črvom v kljuno. Večkrat je tudi zapel, kot da bi se mi s tem zahvaljeval za črve, ki jih je našel, ko sem kopal gorice. Tudi sam skoraj nikoli ne grem od tod, če kakšne ne zapojem, sam ali v dobri družbi.«

Ko so se zapeljali čez murski most

Več pesmi je celo napisal sam in jim »določil« tudi melodijo. Najraje opeva domačo pokrajino in doživlja.

»Največ pesmi je nastalo med dolgimi vožnjami iz tujine. Vedno sem komaj čakal, da smo se peljali čez murski most. Zdaj smo že doma, smo si vedno govorili. Jaz sem običajno sedel tiho, razmišljal in v mislih opisoval rodno grudo. Tako je nastala tudi pesem Moja prekmurska krajina. Prva kitica se glasi takole: Moja prekmurska krajina, / kak si lepa, ti edina! / K tebi spet se vrnil bom, / saj le tukaj srečen bom. Ta pešem ima sicer šest kitic. Martin pravi, da piše tako, kot čuti, kot mu pride iz srca. Zdaj, ko ima nekoliko več časa,

Iz svoje mladosti se spominjam tudi dogodkov med 2. svetovno vojno leta 1945, ko mi je bilo pet let. Nekaj dne, ko se je bližala ruska fronta, je močno pokalo. Skri smo se v kleti pri sosedovih. Starejši so rekli, da pokajo »Stalinove orgle«. Fotografije iz tistih časov nimam, te pa poziram, ko mi je bilo 28 let in sem bil na delu v Avstriji.

pogostejše sede tudi za mizo in bere knjige. Sposoja si jih v potujoči knjižnici. Najraje vzame v roke resnične potopise ali kaj zgodovinskega oz. knjigo, v kateri je opisano kakšno pomembno dogajanje. Pred kratkim je tako prebral roman Lipa zelenela je.

V prostem času gre kdaj pa kdaj tudi na pohod, se druži in igra s psom in zaliva tudi rože. Če je potrebno. Znal bi namreč marsikaj tudi v kulturi, včasih mu tega ni potrebno oziroma prizna, da je žena pri tem boljše.

Jožef G. Bistričan

Rad berem knjige in včasih napišem tudi kakšno pesem.

Najraje sem v gorica, kjer obrezujem trto, kosim škropim ... in seveda tudi uživam – sam, v dobri družbi prijateljev in znancev pa tudi priče.

Ne bi rad, da bi kdo mislil, da se želim hvaliti, a vseeno lahko povem, da sem že od otroških let aktiven gasilec. V gasilske vrste sem se vključil že kot pionir v Bratonicah, kjer sem bil tudi član mladinske in članske desetine. Na Ivancih pa sem si z vsemi močmi prizadeval, da smo dogradili in obnovili gasilski dom. Osem let sem bil tudi predsednik društva. Na tem posnetku sem skupaj s tovariši gasilci (sedim drugi z desne) in mladim naraščajem.

Te dni sta v Čepincih in okolici gotovo »vznemirili« fante in spogledljive moške dekleti Danica in Suzana, ki ju je večina lahko videla in občudovala prvič. Stalno namreč živita v Avstraliji, kjer sta se tudi rodili staršema Matoš - Gašpar iz Čepinec. Obe govorita še kar dobro slovensko. Danica je po poklicu učiteljica, Suzana pa dela v finančnosvetovalni službi. Obe sta se še samski, njuni izbranci pa morajo biti simpatični, dobrega srca in nekadilci.

TOTO

JOG